Fastlegers tidsbruk

Rapport til Helsedirektoratet

Bergen, februar 2018

uni Research
Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin

Tittel	Fastlegers tidsbruk
Institusjon	Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Uni Research Helse, Bergen
Ansvarlig	Steinar Hunskår
Forfattere	Ingrid Keilegavlen Rebnord, forsker, Ole Johan Eikeland, fagsjef, Steinar Hunskår, forsker, Tone Morken, forsker
Prosjekttittel	Fastlegers tidsbruk
Antall sider	45 sider + 9 vedlegg
Publiseringsmåned	Februar 2018
Oppdragsgiver	Helsedirektoratet
Sitering	Rebnord IK, Eikeland OJ, Hunskår S, Morken T. Fastlegers tidsbruk. Bergen: Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Uni Research Helse, 2018.

Forord

Denne rapporten er laget av Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (Nklm) på oppdrag fra Helsedirektoratet etter gjennomført undersøkelse av fastlegers tidsbruk i januar 2018. Prosjektgruppa startet med planleggingsarbeidet i oktober 2017. Rapporten inneholder de viktigste resultatene fra undersøkelsen. Resultatene kommenteres kort på basis av nasjonale data om fastleger (fastlegestatistikken) og tidligere undersøkelser om fastleger.

Prosjektgruppen ved Nklm har bestått av:

- Steinar Hunskår, prosjektansvarlig, forsker
- Tone Morken, prosjektleder, forsker
- Ingrid Keilegavlen Rebnord, forsker
- Ole Johan Eikeland, fagsjef Eikeland forsking og undervising
- Arngeir Berge, spesialrådgiver
- Vivian Midtbø, forsker
- Line Remme Solberg, forsker

Fra Primærhelseavdelingen i Helsedirektoratet har følgende deltatt:

- Per Magne Mikaelsen, avdelingsdirektør
- Kjell Maartmann-Moe, prosjektansvarlig og koordinator
- Knut Berglund, seniorrådgiver

En stor takk til alle fastlegene som har tatt seg tid til å svare på undersøkelsen ved å registrere sin tidsbruk gjennom en hel uke. Dette gir et unikt grunnlag til å dokumentere hvor mye fastlegene jobber og hva de bruker tiden sin til.

Bergen februar 2018

Innhold

Forord ... 3
Innhold ... 4
Sammendrag ... 5
Bakgrunn ... 6
Formål ... 8
Materiale og metode ... 9
Utvalg ... 9
Resultater med kommentarer ... 11
Representativitet ... 12
Totalarbeidstid ... 14
Arbeidstid på pasienter med store og sammensatte behov ... 16
Pasientrettet arbeid ... 18
Andelen pasientrettet arbeid i forhold til totalarbeidstid ... 23
Arbeidstid på kommunale oppgaver ... 25
Andre arbeidsforhold ... 27
Stillingsstørrelse totalt ... 28
Drift av praksis ... 30
Helgearbeid ... 32
Diverse oppgaver ... 33
Pauser ... 34
Totalarbeidstid og undergrupper ... 35
Konklusjon ... 43
Referanser ... 44
Vedlegg ... 45

Sammendrag

Helse- og omsorgsdepartementet har i 2017 bedt Helsedirektoratet gjennomføre en kartlegging av hvordan fastleger fordeler sin tid på ulike arbeidsoppgaver og pasientgrupper. Helsedirektoratet ba Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (Nklm) om å gjennomføre undersøkelsen. Vi kartla tidsbruk på ulike oppgaver, som kurativ fastlegepraksis, allmennlegeoppgaver i kommunen, legevakt og andre legeoppgaver - og på noen utvalgte pasientgrupper i løpet av én sammenhengende uke.

Metode
Det ble sendt ut et elektronisk registreringsskjema til alle landets fastleger i januar 2018. Legene skulle registrere tidsbruk på fastlegeoppgavene døgnet rundt i en sammenhengende uke.

Resultat
Av 4716 leger svarte 1954 leger (41 prosent). Gruppen som svarte er representativ for fastlegene i Norge med hensyn til alder, kjønn og listelengde sammenlignet med fastlegestatistikken for 2017.

Fastlegene arbeider i gjennomsnitt 55,6 timer i uken (median 52,2), men variasjonen er stor. Ti prosent av legene arbeider mer enn 75 timer i uken, mens 25 prosent arbeider mer enn 62 timer. Bare ti prosent av legene har en totalarbeidstid på inntil 37,5 timer i uken. Det er relativt små kjønnsforskjeller.

Pasientrettet arbeid utføres i gjennomsnitt i 38,8 timer per uke, av dette er 67 prosent av tiden med pasient til stede på kontoret. Tid brukt på pasienter og pårørende med store og sammensatte behov viser stor variasjon. I gjennomsnitt utgjør kronisk syke 15 prosent, skrøpelige eldre 7 prosent og psykiske lidelser eller rus 8 prosent av totalarbeidstiden. Aldersgruppen over 80 år utgjør 8 prosent og under 25 år utgjør 10 prosent av totalarbeidstiden.

Helsestasjonsarbeid og sykehjem/eldreomsorg er de vanligste kommunale oppgavene med gjennomsnittlig stillingsstørrelse på henholdsvis 13 og 20 prosent, men 56 prosent av fastlegene var ikke tilpliktet kommunale oppgaver.

34 prosent av legene hadde legevakt i løpet av uken som ble registrert. Hos disse utgjør legevaktarbeid en stor andel av totalarbeidstiden, i gjennomsnitt 19,5 timer per uke. Leger i små kommuner har høyest andel legevaktarbeid. Legevakt fører ikke til reduksjon i annet fastlegearbeid.

Gjennomsnittlig tid brukt på praksisdrift per uke var 3,1 timer hos de som oppga timer til drift, fire av ti fastleger oppgir helgearbeidstid for slike formål.

Konklusjon
Totalarbeidstiden for de fleste fastlegene er svært lang, og har økt mye sammenlignet med tidligere undersøkelser til tross for at gjennomsnittlig listestørrelse er noe redusert. Dette viser at arbeidsmengden per listeinnbygger er blitt større.

Over 80 prosent av fastlegene arbeider mer enn arbeidsmiljølovens bestemmelse om arbeidstid på maks 40 timer i løpet av 7 dager. Fastleger som deltar i legevakt har størst totalarbeidstid.

Fastlegers arbeid dekker et stort spekter av ulike aldersgrupper og problemstillinger. Fastlegene bruker i gjennomsnitt mer enn en arbeidsdag i uken på pasienter med store og sammensatte behov.

Bakgrunn

Alle som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos en fastlege (1). Kommunene har det overordnede ansvaret for å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester til de som oppholder seg i kommunen, og fastlegeordningen inngår i dette ansvaret. Fastlegeordningen ble innført i Norge i 2001. Antallet fastlegeavtaler er ikke regulert ved lov eller av sentrale myndigheter. Den enkelte kommune må inngå det antall driftsavtaler som er nødvendig.

Fastlegene har i lengre tid klaget over økende arbeidsmengde på grunn av oppgaveoverføring fra spesialisthelsetjenesten, og det har vært påpekt at det trengs flere fastleger (2). Helse- og omsorgsdepartementet viser til at det noen steder har blitt mer krevende å rekruttere fastleger. Dette kan ha flere årsaker. Demografisk, teknologisk og medisinsk utvikling, sammen med økte forventinger til hva helse- og omsorgstjenestene skal tilby, har økt arbeidsmengden for den enkelte fastlegen. Samhandlingsreformen og håndteringen av utskrivningsklare pasienter har gitt kommunene større pasientansvar, og er et eksempel på hva som gir økt arbeidspress for fastlegene (3,4).

Artikkelen «Legers arbeidstid og tid til pasientarbeid i perioden 1994-2014» er basert på et representativt legeutvalg som ble fulgt over en 20-års periode med spørreskjema. Avgåtte/pensjonerte leger ble erstattet med yngre fortløpende for å opprettholde representativiteten (5). 203 fastleger besvarte undersøkelsen i 2014. Disse var representative for fastlegene med unntak av at det var ni prosent færre kvinner enn landsgjennomsnittet og aldersgjennomsnittet var fire år eldre. I 2014 var spørsmålet om arbeidstid slik: «I en gjennomsnittlig arbeidsuke, inkludert vakter og eventuelt bistilling(er), omtrent hvor mange timer bruker du på: pasientarbeid (all direkte kontakt med enkeltpasienter eller deres pårørende, inkludert telefoner etc.), møtevirksomhet (tverrfaglige teammøter, journalmøter, veiledningsmøter etc.), papirarbeid, telefoner, e-post, dataregistrering (journaler, attester, epikriser, annet dokumentasjonsarbeid), faglig oppdatering, annet og til sammen». Undersøkelsen viste at den selvrapporterte arbeidstiden for fastleger i gjennomsnitt var 48,6 timer i 2014, opp fra 47,8 timer i 1994. Det gjennomsnittlige antall timer i uken til direkte pasientarbeid i 2014 var til 33,7 timer, en nedgang på en drøy time sammenlignet med 1994. Mannlige fastleger hadde noe lengre arbeidsuker enn kvinnelige fastleger, og brukte noe mer tid til direkte pasientarbeid. 68 prosent av fastlegene oppga at kun direkte ansikt til ansikt kontakt med pasienten var oppgitt som direkte pasientarbeid, mens resterende fastleger også oppga telefon, møter og journalarbeid som direkte pasientarbeid. For leger i sykehus (overleger og leger i spesialisering) var tilsvarende tall i undersøkelsen 45,5 timer i total arbeidstid og 20,5 timer til pasientarbeid.

Det ble i 2011 utført 4837 legeårsverk i kommunehelsetjenesten (6). Tilsvarende tall i 2016 var 5585 årsverk og tilsvarer en økning på 748 årsverk (15,5 prosent). I spesialisthelsetjenesten har antallet økt med 2781 årsverk, fra 12 816 til 15 597 årsverk i samme tidsrom (21,7 prosent). I 2012, da Samhandlingsreformen ble innført, var den relative økningen i årsverk for leger høyest i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. I 2013 vokste årsverkene i de to sektorene med samme andel, men siden har veksten vært størst i spesialisthelsetjenesten. Det har vært en betydelig prosentvis vekst i årsverk tilknyttet institusjoner for eldre og funksjonshemmede, herunder sykehjem.

Fastleger utgjør de fleste legene i kommunehelsetjenesten. Det var 4 470 fastleger ved utgangen av 2017 (6). Det har vært en relativt jevn økning i antall fastleger hvert år siden etableringen av fastlegeordningen. Veksten i antall fastleger har vært litt større enn pasientveksten, og dette har resultert i at det gjennomsnittlige antall pasienter på fastlegenes lister har gått litt ned. Fra 2016 til 2017 har økningen i antall fastleger kun vært 0,9 prosent, og dette er den laveste årlige økningen siden 2005.

Det er fortsatt en økning i andelen av kvinnelige fastleger, og ved utgangen av 4. kvartal 2017 var andelen 42 prosent. Kvinnelige fastleger har i gjennomsnitt noe lavere listelengde enn menn og rapporterer om en noe lavere gjennomsnittlig arbeidstid og noe lavere pasienttid enn mannlige fastleger (6).

Formål

Formålet med denne studien var å kartlegge fastlegers tidsbruk på ulike oppgaver, som kurativ fastlegepraksis, allmennlegeoppgaver i kommunen, legevakt og andre legeoppgaver - og på noen utvalgte pasientgrupper i løpet av én sammenhengende uke.

Problemstillinger som rapporten søker å belyse:

1. Er de som har besvart undersøkelsen representative for norske fastleger?
2. Hva er fastlegenes gjennomsnittlige arbeidstid i uken?
3. Har den totale arbeidstiden endret seg siden tidligere undersøkelse?
4. Hvor mye av arbeidstiden brukes på pasienter med store og sammensatte behov?
5. Hvor mye tid brukes til alt pasientrettet arbeid, det vil si pasient til stede, telefon/e-kontakt med pasient og samarbeidspartnere og journalarbeid/annet pasientrettet arbeid uten pasient til stede?
6. Hvor stor andel utgjør pasientrettet arbeid av den totale arbeidstiden?
7. Hvor stor del av arbeidstiden brukes til drift av praksis?
8. Hvor mye tid brukes og hvilke arbeidsoppgaver utføres på helg?
9. Hvilken sammenheng er det mellom kjønn og totalarbeidstid?
10. Hvilken sammenheng er det mellom alder og totalarbeidstid?
11. Hvilken sammenheng er det mellom driftsform og totalarbeidstid?
12. Hvilken sammenheng er det mellom listestørrelse og totalarbeidstid?
13. Hvilken sammenheng er det mellom kommunestørrelse og totalarbeidstid?

Materiale og metode

Utvalg

Utvalg, informasjon og utsendelse
Antall fastlegepraksiser/hjemler ved utgangen av 2017 var 4740 (7). Denne undersøkelsen ble sendt til totalt 4716 leger. E-postlisten til fastlegene var basert på en sammenstilling av adresseregisteret i Norsk Helsenett (NHN) og Samhandlerregisteret for takstoppgjør i Helfo. Helsedirektoratet sendte ut informasjon om undersøkelsen til alle landets kommuner og fylkesmenn (vedlegg 1). Legeforeningen sendte ut informasjon om undersøkelsen til sine medlemmer med oppfordring om å delta (8). I tillegg ble undersøkelsen gjort kjent på nettsidene til Norsk forening for allmennmedisin (9) Nklms nettsider (10) på Twitter og på Facebook («Allmennlegeinitiativet»). Undersøkelsen ble omtalt i Dagens Medisin 29. september 2017 (11) og 2. januar 2018 (12) og for øvrig i Lørdagsrevyen 09. januar 2018 (13) og i Doktor i nord (14).

Fastleger som ikke hadde mottatt invitasjon til å delta, ble oppfordret til å ta kontakt med Nklm for å få tilsendt undersøkelsen. E-post ble sendt ut 4. januar 2018 og fortløpende til fastleger som henvendte seg i ettertid.

E-posten inneholdt kort informasjon og invitasjon til å delta (vedlegg 2), samt lenke til mer informasjon om deltakelse i forskningsprosjektet (vedlegg 3) og en huskeliste til registreringsstøtte gjennom arbeidsdagen (vedlegg 4). På nettsidene til Nklm ble det lagt ut en liste over «Ofte stilte spørsmål» i forbindelse med gjennomføring av undersøkelsen (vedlegg 5). To påminnelser ble sendt til leger som ikke hadde besvart undersøkelsen (vedlegg 6-7). Svarfristen var opprinnelig 22. januar 2018, men i andre påminnelse ble svarfristen forlenget til 29. januar 2018. Datainnsamlingen ble lukket 31. januar 2018.

Spørreskjema
Spørreskjemaet (vedlegg 8) ble utformet i samarbeid mellom Helsedirektoratet og Nklm. Skjemaet ble pilottestet på en gruppe på ca 30 leger, både for å vurdere innholdet og for å teste den tekniske løsningen for å registrere svar. Qualtrics ble benyttet som web-basert spørreskjema-løsning.

Analyse og statistikk
I analysene er brukt kategoriene «pasientrettet arbeid» og «totalarbeidstid».

«***Pasientrettet arbeid***» er definert som det arbeidet som utføres på kurative dager med pasientkonsultasjoner og for øvrig alt arbeid som er relatert direkte til det medisinske ansvaret for en listepopulasjon, også kalt kurativt arbeid.

Følgende variabler er tatt inn i «pasientrettet arbeid»:

- Med pasient til stede:
    - Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende tilstede
    - Dialogmøter og ansvarsgruppemøter inklusiv reisetid
    - Sykebesøk inklusiv reisetid
- Uten pasient til stede
    - Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, svar på prøver, journalarbeid.
    - Attester og erklæringer
- Elektronisk eller telefonisk kommunikasjon
    - Enkle kontakter, telefon og e-kommunikasjon med pasient/pårørende
    - Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere
    - E-konsultasjoner

«***Totalarbeidstid***» inkluderer følgende variabler:

- pasientrettet arbeid
- drift av praksis
- kommunalt arbeid
- annen legestilling
- legevaktarbeid (tilstedevakt, hjemmvakt, bakvakt)
- egenutdanning og kurs
- arbeid som tillitsvalgt
- veiledning

Dataene ble analysert ved hjelp av SPSS versjon 25. Det er gjort deskriptive analyser som blir presentert som prosentfordelinger. I rapporten blir det også vist til gjennomsnittsmål når det gjelder fastlegers arbeidstid. Bak gjennomsnittene skjuler det seg til dels store variasjoner. Standardavvik og utvalgsstandardfeil er i denne sammenhengen lite egnet til å få fram hva som kjennetegner slike variasjoner. Vi har derfor valgt å bruke en kombinasjon av prosentiler (10 og 90) og kvartiler (25 og 75, inkludert medianen) for å vise hvordan timene fordeler seg innenfor de ulike undergrupper som det er aktuelt å vise dette for. Dermed vil leseren straks og enkelt kunne se innenfor hvilke grenser fastlegenes timetall faller, hvor stor andelen av legene som faller der og hvilke spenn eller variasjonsbredder som gjør seg gjeldende.

Etikk

Prosjektet er godkjent av NSD og har prosjektnummer 57262.

Finansiering

Studien er finansiert av Helsedirektoratet.

Resultater med kommentarer

Av 4716 leger var det 1954 leger (41,4 prosent) som svarte.

Figur 1 viser oversikt over antall utsendte invitasjoner, respondenter og inkluderte fastleger i studien. Noen fastleger rapporterte til Nklm via e-post at de ikke hadde mottatt invitasjon selv om det var sendt ut til den aktuelle e-posten via Qualtrics. Disse fikk tilsendt ny invitasjon. Etter at leger som oppga at de ikke var fastlege i datainnsamlingsperioden eller var sykmeldt og derfor ikke registrerte arbeidstid, ble videre analyser gjennomført på 1876 fastleger.

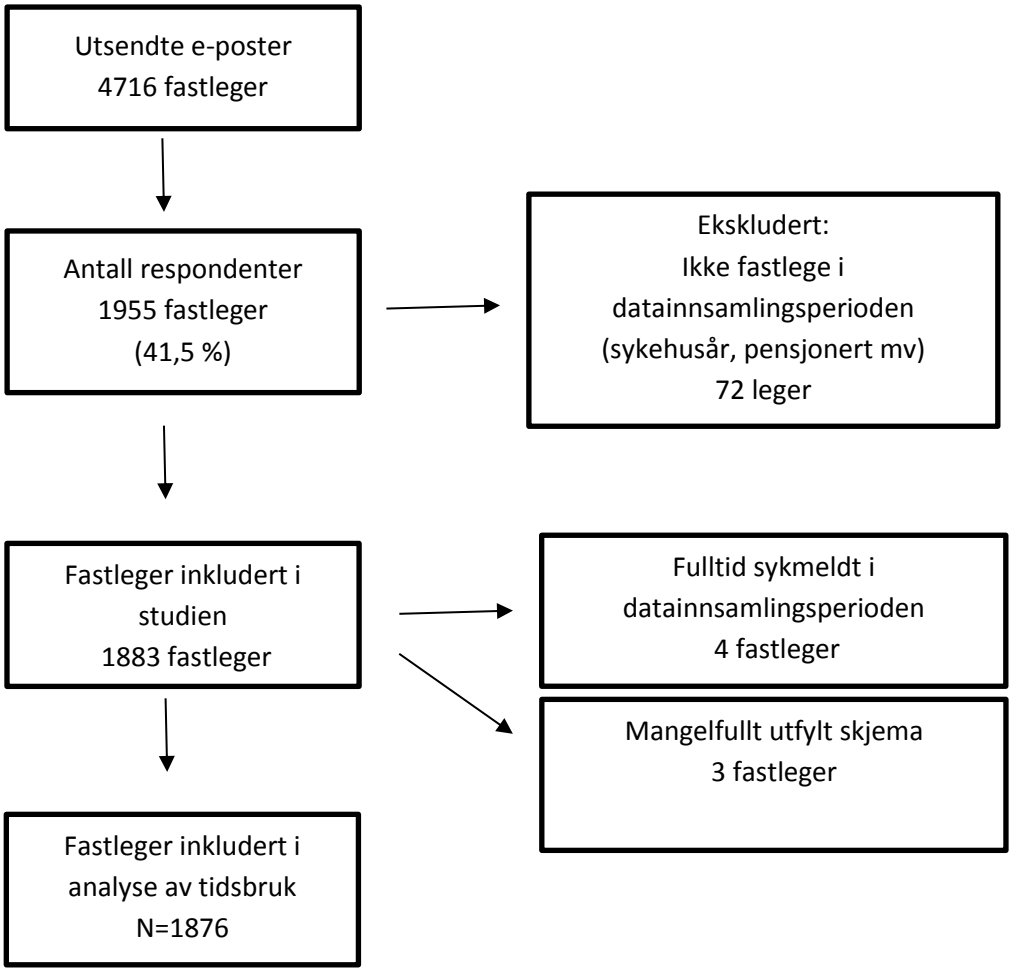

Figur 1. Flytskjema med oversikt over invitasjoner, respondenter og inkluderte i analysene

Representativitet

Tabell 1 viser fordelingen i de ulike aldersgruppene sammenlignet med aldersfordelingen i fastlegestatistikken ved utgangen av år 2017. Ifølge fastlegestatistikken 2017 er kvinneandelen blant fastleger 42 prosent. Andelen kvinner blant respondentene i denne studien er 49 prosent.

Tabell 1. Fastleger i studien (n=1864) og i fastlegestatistikken 2017 (n=4740) etter aldersgrupper

			Alder			
	<30 år	**30-39 år**	**40-54 år**	**55-65 år**	**>65 år**	**Totalt**
	n	n	n	n	n	n
Menn	12	293	332	242	73	952
Kvinner	37	297	374	188	16	912
Totalt	49	590	706	430	89	1864
	%	%	%	%	%	%
Kvinner, innen aldersgruppen	75,5	50,3	53,0	43,7	18,0	48,9
Av alle	2,6	31,7	37,9	23,1	4,8	100,0
Fastlegestatistikken 2017						
Av alle	2,0	27,8	37,8	28,4	3,9	100,0

Vi har også sammenlignet andelen kvinner og menn som er spesialist i allmennmedisin, hvor mange som er vikar i fastlegepraksis og hvor mange som er fastlønnet i forhold til privat driftsform (tabell 2).

Tabell 2. Fastleger fordelt på kjønn og henholdsvis spesialist/ikke spesialist i allmennmedisin, vikar/egen hjemmel og fastlønn/næringsdrivende

	Menn Antall	**Kvinner Antall**	**Kvinner Prosent**	**Alle Antall**	**Alle Prosent**	**Fastlegestatistikk 2017 Prosent**
Spesialist	675	592	46,7	1267	67,9	61,8
Ikke spesialist	282	317	52,9	599		
Total	**957**	**909**	**48,8**	**1866**		
Vikar	32	76	70,4	108	5,8	18,6
Egen hjemmel	923	830	47,3	1753		
Total	**955**	**906**	**48,8**	**1861**		
Fastlønn	28	45	61,6	73	3,9	6,6
Næringsdrivende	922	857	48,2	1779		
Total	**950**	**902**	**48,7**	**1852**		

Kommentarer

Problemstilling 1. Er de som har besvart undersøkelsen representative for norske fastleger?

Undersøkelsen omfatter 41 prosent av norske fastleger i januar 2018 og er et representativt utvalg av fastlegene sammenlignet med fastlegestatistikken. Utvalget avviker fra fastlegestatistikken på aldersgruppene 30-39 år og 55-65 år, vårt utvalg har noe færre svar fra aldersgruppen 55-65 og noe mer fra de yngre aldersgruppene enn det som er landsgjennomsnittet. Kvinneandelen og andelen med spesialitet i allmennmedisin er i vårt utvalg noe større enn i fastlegestatistikken, mens andelen vikarer og fastleger med fastlønn er lavere. Disse forskjellene er likevel små for de fleste variablene og representerer etter vårt syn ikke noen problematisk skjevhet i studiepopulasjonen.

Fordeling etter listestørrelse viser også en fordeling som samsvarer med fastlegestatistikken fra 2017 med en gjennomsnittslengde på listen like under 1200. Siden vi brukte grupper i registreringsskjemaet, er det ikke mulig å spesifisere gjennomsnittlig listelengde mer eksakt. Fordelingen etter kjønn viser at kvinner i gjennomsnitt har noe kortere listelengde enn menn og færre som jobber fem dager kurativt enn menn, dette er også i tråd med fastlegestatistikken 2017. Vi mener at representativiteten er god nok til å analysere fastlegers tidsbruk i januar 2018.

Vedlegg 9 inneholder flere bakgrunnsdata om de som har svart.

Totalarbeidstid

Totalarbeidstid er pasientrettet arbeidstid, drift av praksis, legevakt, kommunalt og annet arbeid (forskning, undervisning etc), veiledning, diverse oppgaver som kurs, smågruppe, fagmøte, tillitsvalgt møter og andre kommunale møter.

I gjennomsnitt arbeider fastlegene 55,6 timer i uken (median 52,5), men variasjonen er stor (tabell 3). Ti prosent av fastlegene arbeider mer enn 74,8 timer i uken; 25 prosent av fastlegene arbeider mer enn 62,2 timer i uken. I den andre enden av skalaen er det ti prosent av legene som har en kortere arbeidstid enn 37,8 timer i uken. Menn jobber litt mer enn kvinner (p<0,001) (figur 2).

34,1 prosent av fastlegene har registrert legevaktarbeid i uken de har registrert sin tidsbruk. Disse har i gjennomsnitt 19,5 timer i løpet av uken. Ti prosent av disse har mer enn 40 timer arbeid på legevakt i uken; 25 prosent har en arbeidstid på legevakt som overstiger 21 timer.

Fastleger som ikke har legevaktarbeid denne uken har gjennomsnittlig totalarbeidstid i uken på 49,1 timer. Ti prosent av disse arbeider mer enn 63,6 timer i uken; 25 prosent arbeider mer enn 55,8 timer i uken.

Tabell 3. Fastlegers gjennomsnittlige arbeidstid i uken (n=1876)

	Totalarbeidstid gjennomsnitt	Prosentiler					Fastleger antall
		10	25	50 (median)	75	90	
Timer i uken	55,6	37,8	44,8	52,5	62,2	74,8	1 879
Leger med legevaktarbeid	68,3	47,5	53,6	62,4	73,8	91,1	640
Leger uten legevaktarbeid	49,1	35,5	42,0	48,6	55,8	63,6	1 239

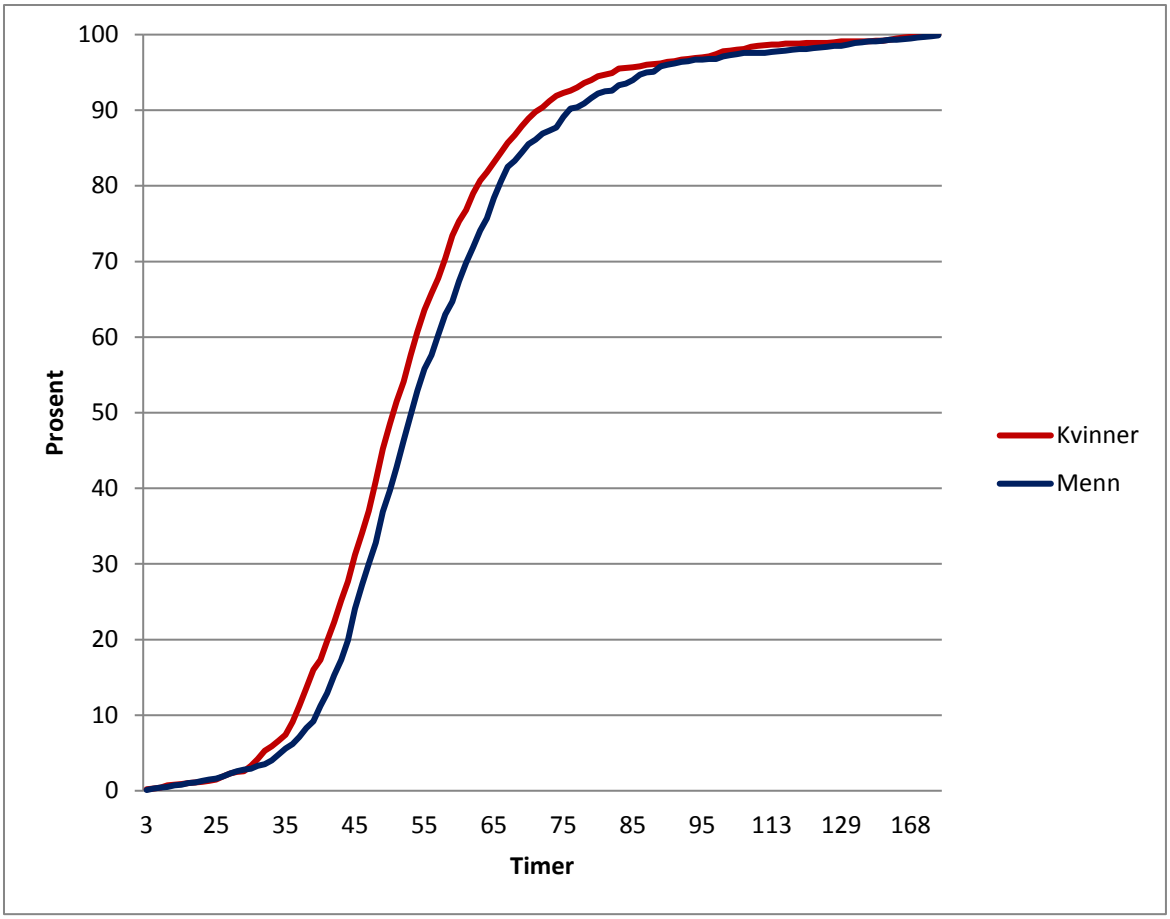

Figur 2. Totalarbeidstid i timer i uken for menn og kvinner etter kumulativ prosent

Kommentarer

Problemstilling 2. Hva er fastlegenes gjennomsnittlige arbeidstid i uken?

Gjennomsnittlig arbeidstid i timer i uken er 55,6 timer (median 52,5), menn jobber i gjennomsnitt 3 timer mer enn kvinner. Halvparten av legene jobber over 52 timer i uken, og bare 10 prosent har en totalarbeidstid på inntil 37,5 timer i uken.

Problemstilling 3. Har den totale arbeidstiden endret seg siden tidligere undersøkelse?

Sett i forhold til forrige undersøkelse av fastlegers arbeidstid (3) er gjennomsnittlig arbeidstid syv timer lengre, fra 48,6 timer i uken i 2014 til 55,6 timer i 2018. Også i forrige undersøkelse er det oppgitt at legevakt er med i totalarbeidstid. Utvalget den gang var bare 203 fastleger men det er likevel grunn til å tro at resultatene avspeiler en generelt stor økning i arbeidstiden til fastlegene. Ser en på gjennomsnittet til fastlegene som ikke har hatt vakt i løpet av studien, er også dette gjennomsnittet høyere enn ved forrige undersøkelse.

Legevakt utgjør en betydelig del av totalarbeidstiden for hver tredje fastlege. Ulik deltakelse i legevakt skyldes i stor grad at legevakt er organisert forskjellig på grunn av kommunenes ulike geografi, sentralitet og innbyggertall, og at mange har sjeldnere vakt enn en vakt i uken.

Arbeidstid på pasienter med store og sammensatte behov

I undersøkelsen ble det spurt om hvor stor andel av totalarbeidstiden som brukes på pasienter med store og sammensatte behov. Det ble bedt om anslagvis tid brukt på pasienter og pårørende med store og sammensatte behov fordelt på fire kategorier: kronisk syke, psykiske lidelser og rus, skrøpelige eldre og utviklingshemmede. Pasientene kan høre hjemme i flere kategorier. Disse er derfor oppgitt som prosent av totalarbeidstid hver for seg i tabell 4. For aldersgruppene er det spurt om andelen under 25 år og over 80 år. Disse to aldersgruppene utgjorde totalt 18,5 prosent av arbeidstiden (tabell 4).

Tabell 4. Andel av totalarbeidstiden som brukes på ulike pasientgrupper, som gjennomsnitt og prosentiler (n=1876)

		Prosentiler					
	Timer per uke Gjennomsnitt	10	25	50	75	90	**Prosent av totalarbeidstid Gjennomsnitt**
Kronisk syke	8,1	1,8	4,0	7,0	11,3	16,0	14,9
Psykiske lidelser/rus	4,3	0,8	2,0	3,8	6,0	8,5	8,0
Skrøpelige eldre	3,8	0,3	1,0	2,8	5,0	8,8	6,8
Utviklingshemming	0,9	0,0	0,0	0,5	1,3	2,3	1,5
Alder < 25 år	5,4	1,3	2,8	4,5	7,3	10,5	10,1
Alder > 80 år	4,7	0,5	1,5	3,3	6,5	10,3	8,4

Kommentarer

Problemstilling 4. Hvor mye av arbeidstiden brukes på pasienter med store og sammensatte behov?

I spørreskjema ble det spurt etter totalt timetall brukt på pasienter med store og sammensatte behov: hvor mye av tiden innen pasientrettet arbeid, kommunalt arbeid, annet arbeid, legevakt og diverse oppgaver er anslagsvis brukt på følgende grupper. Det ble bedt om et anslag fra respondentene.

For psykiske lidelser og rus vet vi fra fastlegestatistikken at dette på årsbasis utgjør rundt 10 prosent av pasientkonsultasjonene (9). I denne undersøkelsen er snittet på 8 prosent når en skal oppgi de med store og sammensatte behov, dette stemmer derfor godt overens med tidligere nasjonale tall for gruppen.

Utviklingshemming og funksjonsnedsettelser utgjør en mindre andel og dette er nok en gruppe som har tildelt faste omsorgstjenester etter behov og som da i løpet av en uke vil utgjøre lite av den totale arbeidstiden til en fastlege.

Timetallet brukt på skrøpelige eldre er litt lavere i gjennomsnitt enn aldersgruppen over 80 år slik at dette nok representerer de med størst behov for tjenester i den eldste aldersgruppen.

Kronisk syke er et begrep som kan romme svært mange ulike pasientkategorier og aldersgrupper. I undersøkelsen var det spurt etter kronisk syke med store og sammensatte behov. Denne gruppen vil da også kunne innbefatte skrøpelige eldre, psykiske lidelser og rus med store sammensatte behov som det er spurt spesifikt om. Vi kan ut fra resultatene ikke fastslå i hvor stor grad det er overlapp mellom disse pasientkategoriene slik at andelene kan ikke summeres. Resultatene viser også stor variasjon blant fastlegene, 10 prosent oppgir under 4 prosent for kronisk syke mens 10 prosent i den andre enden av skalaen oppgir at det utgjør nærmere 30 prosent av total arbeidstid. Oppsummert i timer per uke vil fastleger anslagsvis bruke i gjennomsnitt mellom 8 og 16 timer per uke på pasienter med store og sammensatte behov.

Pasientrettet arbeid

Pasientrettet arbeid blir utført på kontoret med pasient tilstede, per telefon og ved hjelp av elektronisk kommunikasjon. Journalarbeid med henvisninger, reseptbestillinger, oppfølging av prøvesvar, attestskriving, erklæringer til NAV, dialog- og ansvarsgruppemøter og sykebesøk er inkludert i pasientrettet arbeid. Studien viser at gjennomsnittlig tid brukt på pasientrettet arbeid er 38,8 timer i uken. I gjennomsnitt er 67 prosent av dette arbeid med pasient til stede. Gjennomsnittet varierer etter ulike forhold som hvor mange dager en har pasientrettet aktivitet (kurative dager), listestørrelse og andre forhold. Figur 3 viser spredning av antall timer. Tabell 5 viser arbeidstid brukt med pasienten til stede, alt pasientrettet arbeid målt i timer, og alt pasientrettet arbeid i timer per kurativ dag.

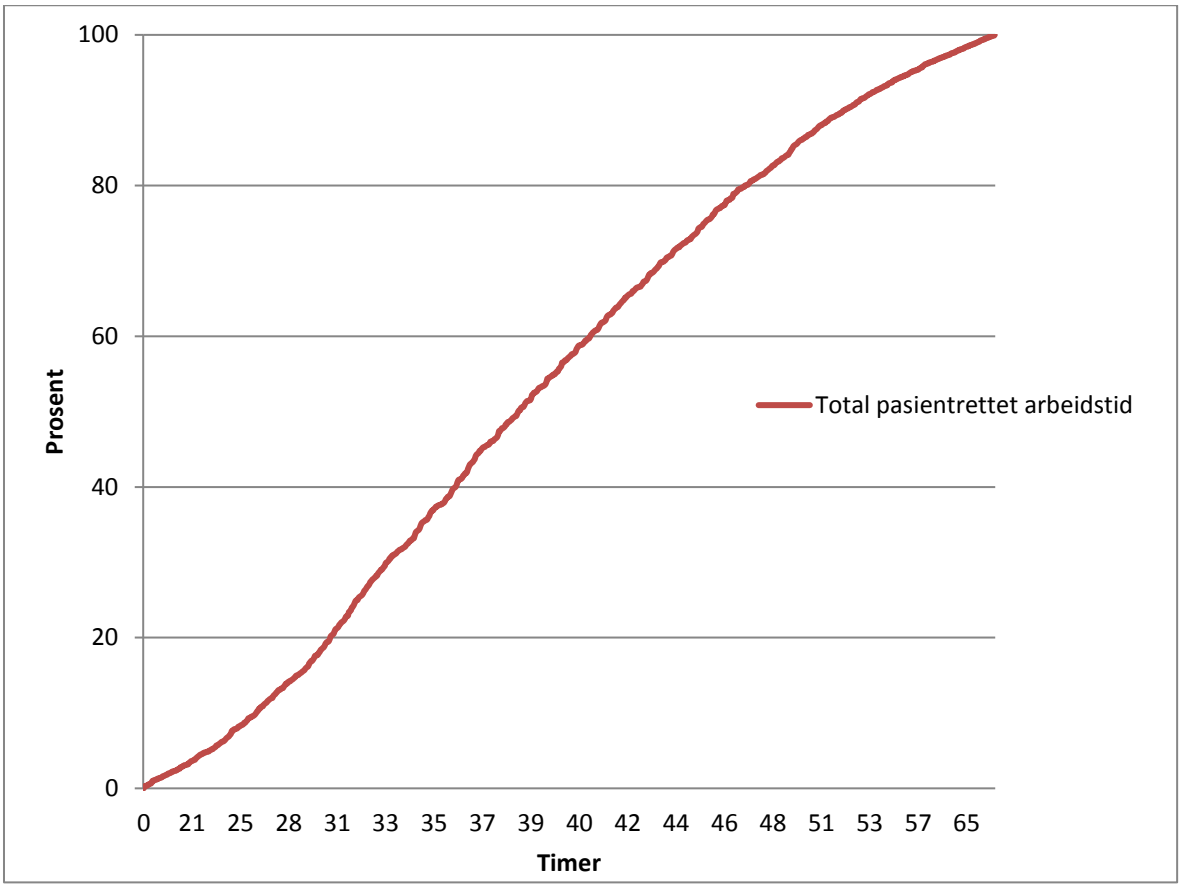

Figur 3. All pasientrettet arbeidstid målt i timer i uken etter kumulativ prosent

Tabell 5. Timer til pasientarbeid med pasient til stede, alt pasientrettet arbeid i uken og alt pasientrettet arbeid per kurativ dag etter ulike legevariabler

	Timer i uken til pasientarbeid med pasient til stede Gjennomsnitt	**Timer i uken til alt pasientrettet arbeid** Gjennomsnitt	**Timer per kurativ dag til alt pasientrettet arbeid** Gjennomsnitt
Alle n=1876	26,0	38,8	9,5
Kjønn			
Mann **n=950**	27,2	39,6	9,6
Kvinne **n=902**	24,9	37,9	9,4
Legevakt			
Leger med legevaktarbeid **n=640**	25,8	38,1	9,3
Leger uten legevaktarbeid **n=1236**	26,2	39,1	9,5
Spesialitet			
Spesialist i allmennmedisin **n=1258**	26,3	39,0	9,5
Ikke spesialist **n=589**	25,6	38,4	9,4
Alder			
Under 30 år **n=49**	24,4	37,1	8,5
30-34 år **n=209**	25,4	37,6	9,2
35-39 år **n=372**	25,4	37,7	9,2
40-44 år **n=313**	26,1	38,3	9,2
45-49 år **n=226**	26,3	38,7	9,5
50-54 år **n=158**	26,0	39,9	9,6
55-59 år **n=180**	27,2	41,3	10,0
60-64 år **n=249**	26,9	39,9	9,8
Over 65 år **n=88**	25,3	38,2	10,3
Antall kurative dager			
1 dag **n=10**	12,9	20,0	20,0
2 dager **n=26**	15,1	24,1	12,0
3 dager **n=244**	19,8	30,5	10,2
4 dager **n=952**	25,7	38,4	9,6
5 dager **n=620**	29,9	43,7	8,7
Listestørrelse			
Under 600 **n=72**	18,9	28,4	8,8
601-900 **n=312**	22,0	33,5	9,2
901-1200 **n=715**	25,5	38,4	9,5
1201-1500 **n=560**	28,3	41,6	9,6
1501-1800 **n=139**	30,7	43,2	9,8
Over 1800 **n=43**	32,7	50,9	11,0
Driftsform			
Selvstendig næringsdrivende **n=1570**	26,6	39,5	9,6
Selvstendig næringsdrivende med diverse avtaler **n=192**	23,8	35,7	9,1
Fastlønn **n=44**	18,5	29,7	7,6
Fastlønn med bonus **n=27**	19,9	32,2	8,6
Antall innbyggere i kommunen			
Under 3000 **n=50**	22,0	33,5	9,1
3001-5000 **n=70**	24,4	37,4	9,3
5001-10 000 **n=195**	25,2	37,4	9,3
10 001-25000 **n=404**	25,9	38,8	9,4
25 001-50 000 **n=371**	26,5	39,3	9,6
50 001-100 000 **n=279**	25,8	38,2	9,2
Over 100 000 **n=467**	27,0	40,0	9,7

Figurene 4 til 6 viser fordelingen innen pasientrettet arbeid. E-konsultasjon er skilt ut som egen gruppe. Dette er en nyere kommunikasjonsform som varierer fra praksis til praksis i hvor stor grad dette benyttes. 75 prosent av respondentene opplyste om ingen bruk av e-konsultasjon. Vi fant at nærmere 50 prosent av legene også brukte helgen til pasientrettet arbeid som da ikke innbefatter legevakt eller pålagt helgearbeid. Dette er nærmere anført i avsnittet om helgearbeid.

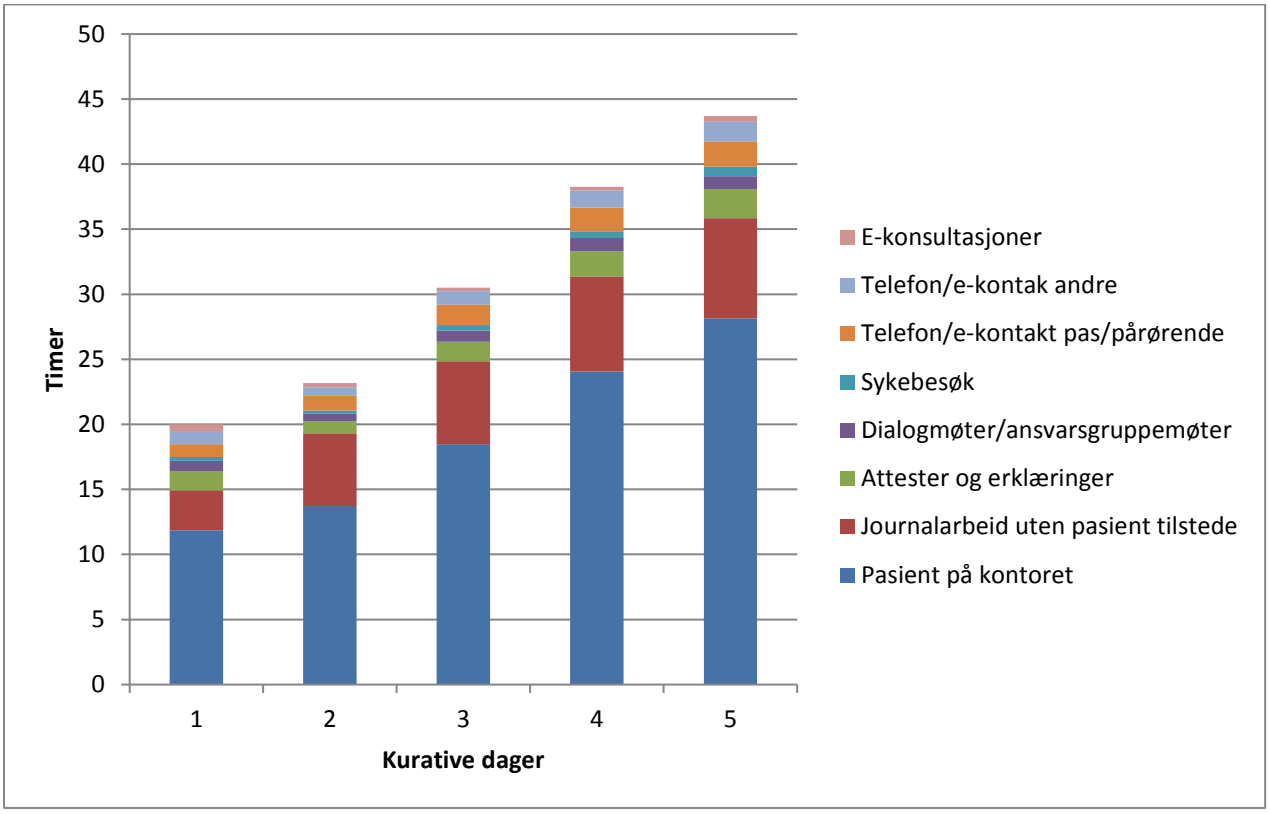

Figur 4. Pasientrettet arbeidstid på ulike oppgaver målt i timer i uken fordelt på antall kurative dager

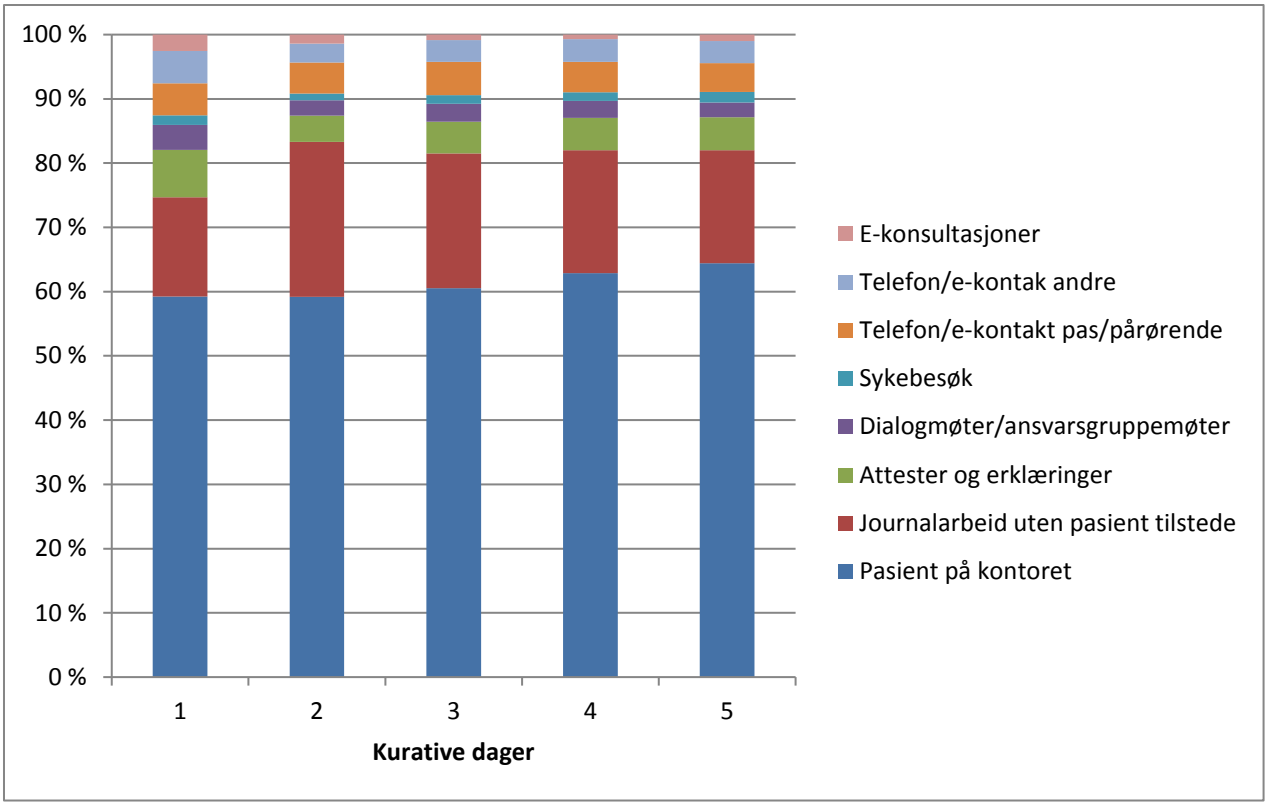

Figur 5. Prosentvis fordeling av arbeidstid i kurativ praksis fordelt på antall kurative dager

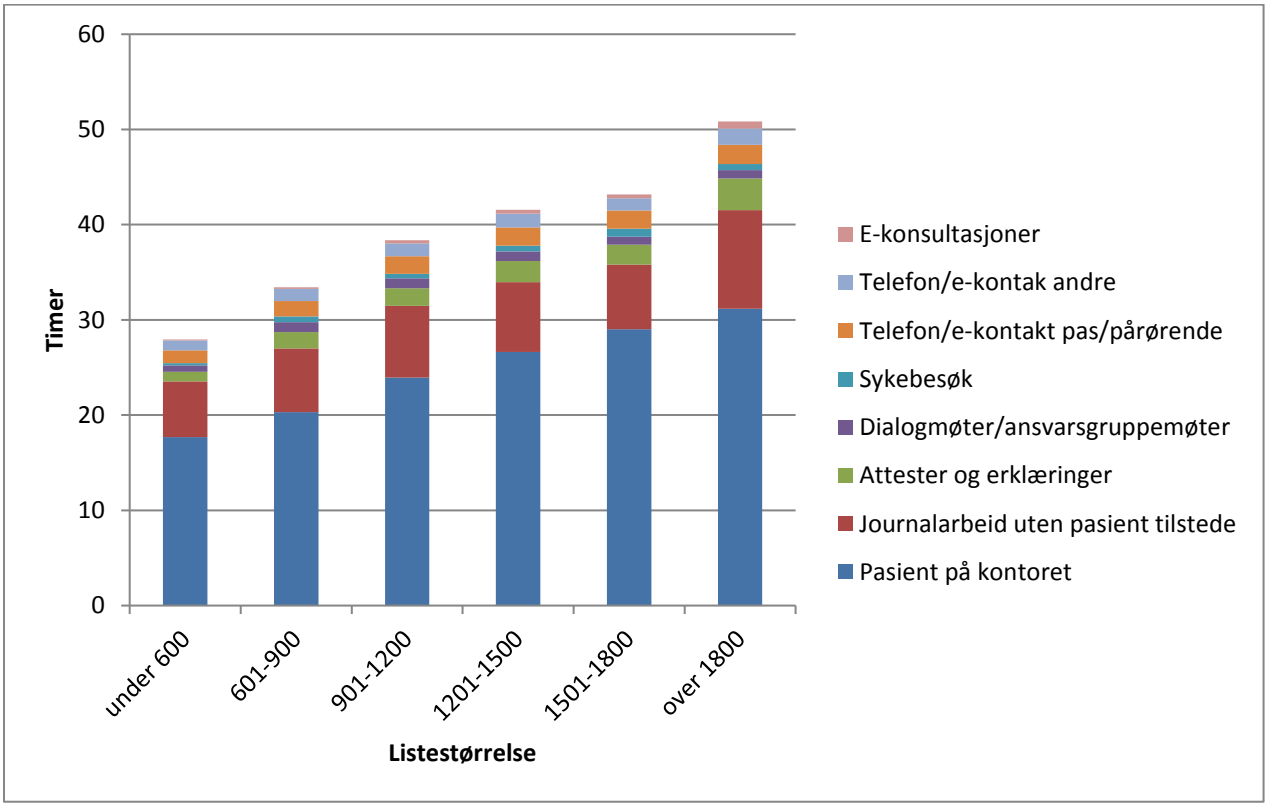

Figur 6. Pasientrettet arbeidstid i timer i uken fordelt på ulike listestørrelser

Kommentarer

Problemstilling 5. Hvor mye tid brukes til alt pasientrettet arbeid, det vil si pasient til stede, telefon/e-kontakt med pasient og samarbeidspartnere og journalarbeid/annet pasientrettet arbeid uten pasient til stede?

Gjennomsnittlig arbeidstid til pasientrettet arbeid er 38,8 timer. Dette er høyere enn ved arbeidstidsundersøkelsen i 2014, der denne var målt til 33,7 timer (3). Vi ser en stor spredning i antall timer brukt til pasientrettet arbeid som delvis kan forklares ut fra ulik praksisprofil med ulikt antall kurative dager, listestørrelse og ulik driftsform. Økningen på i gjennomsnitt fem timer pasientrettet arbeid fra 2014 kommer på tross av at gjennomsnittlig listestørrelse har blitt noe redusert i samme periode. Dette kan tyde på at arbeidsmengden i gjennomsnitt per innbygger på listen har økt. Hvilke oppgaver som har økt mest er ikke undersøkt i denne studien og videre forskning trengs for å avklare dette spørsmålet.

Kjønnsforskjellen i totalt timetall i uken forsvinner når en ser på timer per kurativ dag. Dette kan forklares av at kvinner i gjennomsnitt jobber færre kurative dager enn menn, men har like lange kurative dager som menn.

Gjennomsnittlig arbeidstid med pasientarbeid per kurativ dag er jevnt fordelt og ligger for alle grupper over 9 timer, bortsett fra de med minst listestørrelse og de med 5 kurative dager som er like under 9. Disse fordeler nok arbeidsmengden over flere kurative dager. En liten gruppe fastleger har et høyt antall timer med pasienter tilstede konsentrert på en kurativ dag og tilsvarende blir da pasientrettet arbeid per kurativ dag høyt. Andelen med pasientarbeid med pasienten til stede er også nokså lik uavhengig av antall kurative dager, på rundt 60 prosent (figur 4). Resultatene tyder på at en gjennomsnittlig kurativ dag med pasientkonsultasjoner i ca. 60 prosent av tiden genererer i gjennomsnitt ca. 4 timer med for- og etterarbeid. Arbeidsdagen med pasientrettet arbeid er i gjennomsnitt aldri under 9 timer.

Fastlønte leger er den gruppen som skiller seg mest ut i materialet, her er gjennomsnittlig pasientrettet arbeidstid per kurativ dag 7,6-8,6 timer. I små kommuner er det mindre total pasientrettet arbeidstid, men arbeidstiden per kurativ dag avviker mindre. Dette kan forklares av at antallet kurative dager er færre i disse kommunene og andelen kommunalt arbeid er større (se tabell 7).

Leger som har hatt legevaktarbeid i løpet av uken har likevel ingen reduksjon i total pasientrettet arbeidstid per uke eller kurativ dag. Dette tyder på at legevaktarbeid ikke kompenseres med å redusere annet pasientrettet arbeid.

Andelen pasientrettet arbeid i forhold til totalarbeidstid

Figur 7 -9 angir andelen pasientrettet arbeidstid i forhold til totalarbeidstid. Andelen pasientrettet arbeid er høyest for de med størst listestørrelse, kommunestørrelse og med fire til fem kurative dager.

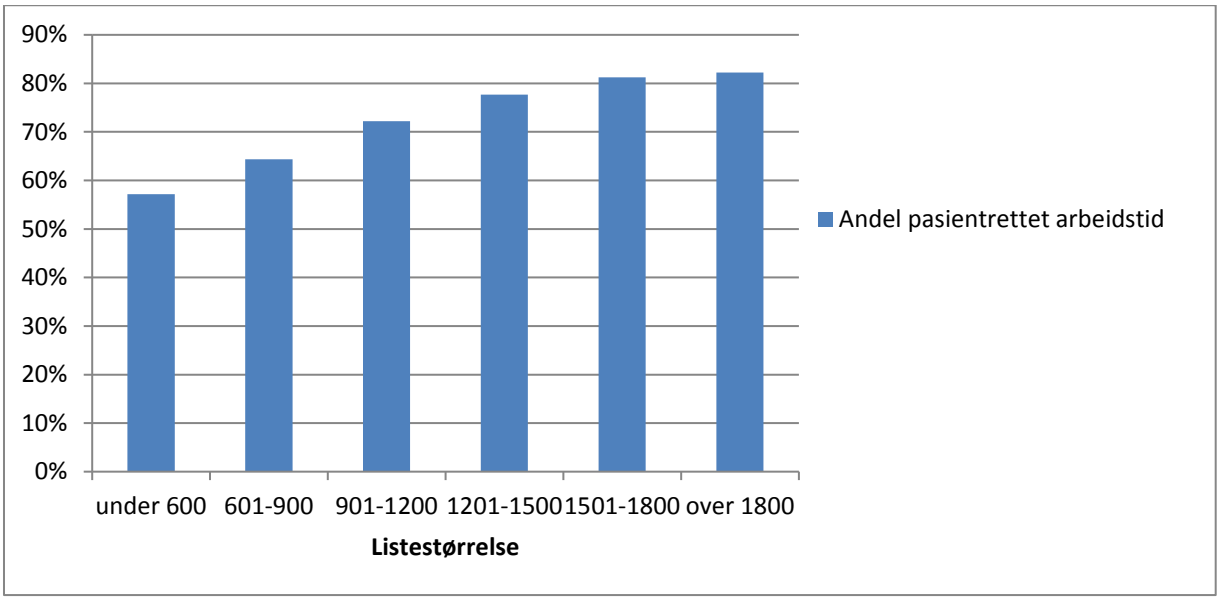

Figur 7. Andel pasientrettet arbeid etter listestørrelse (n=1876)

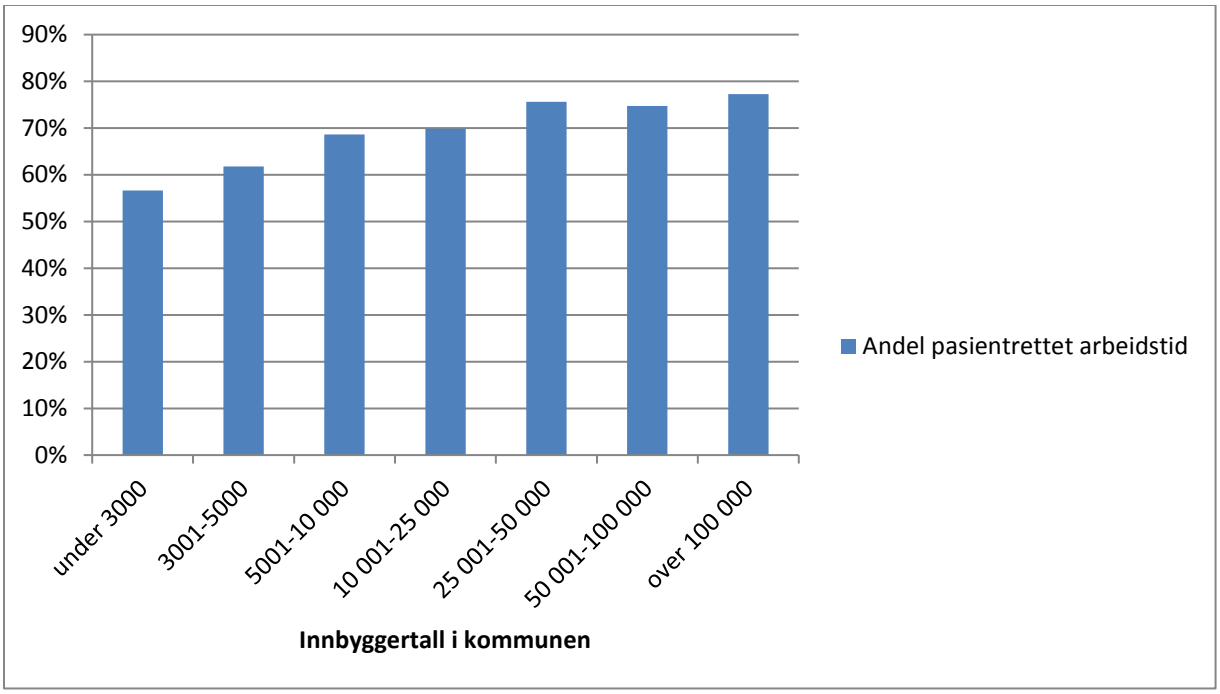

Figur 8. Andel pasientrettet arbeid etter kommunestørrelse (folketall) (n=1876)

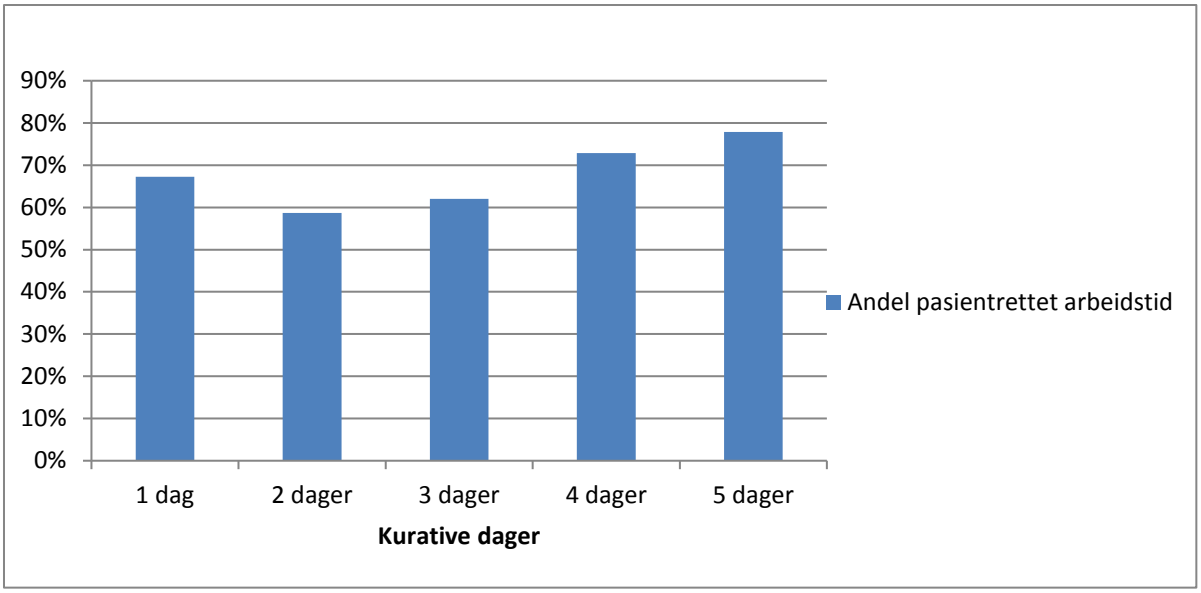

Figur 9 Andel pasientrettet arbeid etter antall kurative dager (n=1876)

Kommentarer

Problemstilling 6. Hvor stor andel utgjør pasientrettet arbeid av totalarbeidstiden?

I gjennomsnitt brukes 73 prosent av arbeidstiden til pasientrettet arbeid. Fastleger i små kommuner og med få innbyggere på listene, utfører en større andel annet legearbeid som kommunale oppgaver, legevakt og andre oppgaver, jamfør neste avsnitt om arbeidstid på kommunale oppgaver. Listestørrelsen korrelerer som ventet med andel pasientrettet arbeid.

Arbeidstid på kommunale oppgaver

Fastlege i fulltidspraksis kan pålegges å delta inntil 7,5 timer per uke i andre allmennlegeoppgaver i kommunen, for eksempel i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, sykehjem og fengsler (1). Tabell 6 viser fordelingen av ulike oppgaver, helsestasjonsarbeid og sykehjem/eldreomsorg er de vanligste kommunale oppgavene med gjennomsnittlig stillingsstørrelse på henholdsvis 13 og 20 prosent. I dette utvalget av fastleger fant vi at 56 prosent av fastlegene ikke var tilpliktet kommunale oppgaver. En del leger har flere ulike kommunale oppgaver.

Tabell 7 viser gjennomsnittlig antall timer kommunalt arbeid i uken etter kommunestørrelse.

Tabell 6. Fordeling av leger i ulike kommunale stillinger og gjennomsnittlig stillingsstørrelse (n=1876)

	Antall	Prosent*	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse prosent
Helsestasjon	415	22	13
Skolehelsetjeneste	92	5	13
Sykehjem/eldreomsorg	269	14	20
Kommunal ØHD	57	3	14
Fastlønnet legevakt dagtid	45	2	18
Annet (fengsel etc.)	65	3	17
Administrativ stilling	204	11	23
Ingen kommunal stilling	1051	56	

* Summen blir mer enn 100 prosent da en del leger har flere kommunale stillinger.

Tabell 7. Fordeling av antall timer i gjennomsnitt på kommunale oppgaver etter kommunestørrelse (folketall)

Innbyggertall i kommunen	Gjennomsnitt antall timer kommunalt arbeid alle leger n=1876	Gjennomsnittlig antall timer kommunalt arbeid for leger med slikt arbeid n=828
under 3000	5,7	6,6
3001-5000	4,6	6,7
5001-10 000	4,4	6,8
10 001-25 000	2,9	6,2
25 001-50 000	2,1	5,8
50 001-100 000	2,2	5,9
over 100 000	2,0	6,0

Kommentarer

I hvilken grad kommunen tilplikter fastleger til kommunale oppgaver varierer etter kommunens behov. Store kommuner har ofte tilsatt leger i større stillinger til slike oppgaver og da spesielt i sykehjem, og har ikke behov for at alle fastlegene får tildelt slike oppgaver. I små kommuner vil kommunale oppgaver utgjøre en større andel av fastlegens arbeidstid og det er færre å fordele oppgavene på slik at kommunalt arbeid per lege er høyere i disse kommunene enn i større kommuner.

Andre arbeidsforhold

15 prosent av fastlegene opplyser om at de også har andre stillinger med legearbeid, som forskning og undervisning, ansatt i NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, bedriftshelsetjeneste og en rekke andre arbeidsoppgaver som fastleger kan ha (medlem Kontrollkommisjonen, idrettslege etc.). Tabell 8 viser oversikt over leger med slike stillinger.

Tabell 8. Fordeling av leger i ulike andre stillinger og gjennomsnittlig stillingsstørrelse (n=1876)

	Antall	Prosent*	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse prosent
Forskning/undervisning	160	9	23
NAV, Forsvaret, Praksiskonsulent	69	4	20
Pensjonist, AFP, AAP, uør	20	1	33
Bedriftshelsetjeneste	24	1	18
Annet	179	10	19
Ingen andre arbeidsforhold	1597	85	

* Summen blir mer enn 100 prosent da en del leger har oppgitt flere typer stillinger.

Stillingsstørrelse totalt

For å få et bilde av fastlegers totale stillingsprosent har vi omgjort antall kurative dager til prosent og lagt til kommunal stillingsprosent og stillingsprosent i andre arbeidsforhold (figur 10). Legevakt er ikke med i denne stillingsprosenten med mindre det er fast avtalt stilling. Gjennomsnittlig stillingsprosent er 95. 88 prosent av fastlegene har stillingsprosent mellom 80 og 120 prosent.

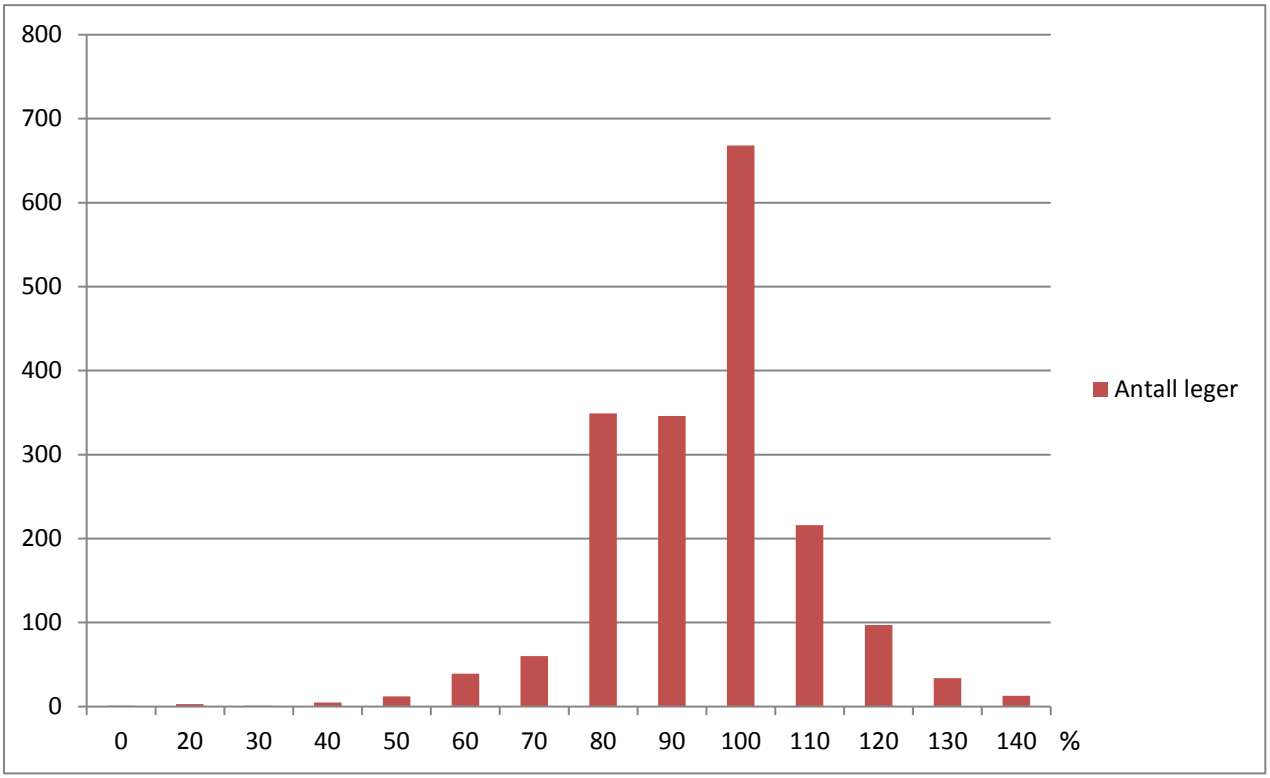

Figur 10. Fordeling av ulike stillingsstørrelser

Fordeler en stillingsstørrelse på oppgitt antall kurative dager ser en at andelen kommunal/annen stilling minker med økende kurativ stillingsprosent (figur 11).

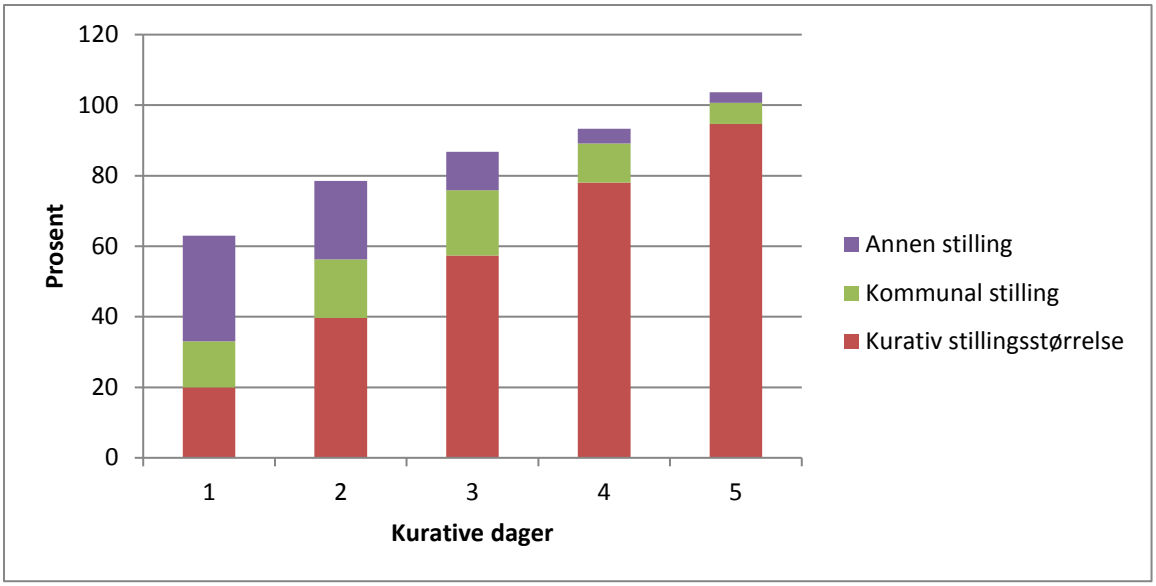

Figur 11. Fordeling av ulike stillingsprosenter på kurative dager

Drift av praksis

Drift av praksis innbefatter administrativt arbeid som personalarbeid, økonomi, arbeid med IT/elektronisk pasientjournal (EPJ), internkontroll og kvalitetsutviklingsarbeid.

Vi fant at gjennomsnittlig tid brukt på en uke til drift er 2,8 timer (fordelt på alle legene, inkludert de som ikke oppga at de brukte tid på drift). 12 prosent av legene oppga ingen timer til drift i registreringsuken. Gjennomsnittstidene er derfor oppgitt uten denne gruppen i tabell 9. Ser vi på helg atskilt er det 39 prosent som oppgir drift av praksis i helg. Tabellen viser at kvinner og menn bruker like mye tid på drift av praksis. Eldre og erfarne allmennleger med store lister (figur 12) og i sentrale strøk bruker mest tid på drift.

Kommentarer

Problemstilling 7. Hvor stor del av arbeidstiden brukes til drift av praksis?

Det varierer i stor grad for mye fastleger selv utfører av drift av praksis, en del arbeid blir utført av hjelpepersonell og det blir kjøpt tjenester av eksterne. Andre har avtale med kommunen om drift av legekontor og utfører da selv klart færre timer totalt med drift.

Større praksiser/lister medfører mer tid til drift mens antall dager i kurativ praksis ser ut til å bety lite. Vi ser at det er en tydelig trend til at eldre leger med lengre fartstid bruker mer tid på drift enn yngre leger. Mulige forklaringer på dette kan være flere, erfaring er nok en viktig faktor, det kan ta tid for nye og yngre kollegaer i en praksis å overta ulike funksjoner så lenge en erfaren kollega fortsatt jobber i praksisen. En annen forklaring kan være at man i ulik grad kjøper tjenester eksternt.

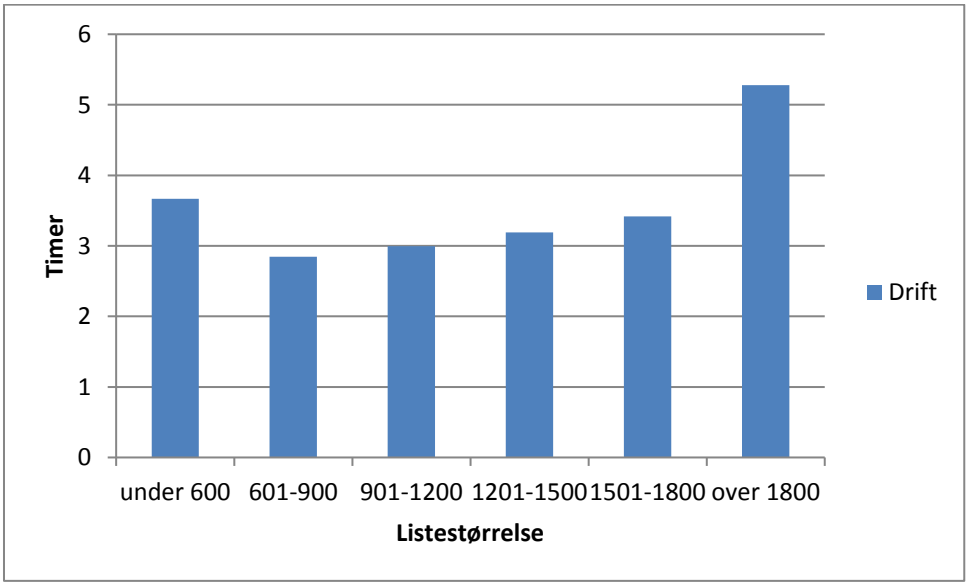

Figur 12. Fordeling av timer til drift per listestørrelse for de som har drift av praksis den aktuelle uken (n=1658)

Tabell 9. Timer i uken brukt til drift av praksis i ulike grupper (n= 1658)

	Timer i uken
Totalt	3,1
Kjønn	
Mann	3,1
Kvinne	3,3
Spesialitet	
Spesialist i allmenn medisin	3,3
Ikke spesialist	2,7
Alder	
Under 30 år	2,2
30-34 år	2,7
35-39 år	3,0
40-44 år	2,9
45-49 år	3,0
50-54 år	3,5
55-59 år	4,0
60-64 år	3,3
Over 65 år	3,4
Antall kurative dager	
1 dag	5,1
2 dager	3,1
3 dager	3,4
4 dager	3,0
5 dager	3,3
Listestørrelse	
Under 600	3,7
601-900	2,9
901-1200	3,0
1201-1500	3,2
1501-1800	3,4
Over 1800	5,3
Antall år som allmennlege	
0-2 år	2,4
3-5 år	2,8
6-10 år	3,2
11-15 år	3,2
16-25 år	3,4
Over 25 år	3,4
Antall innbyggere i kommunen	
Under 3000	2,0
3001-5000	1,7
5001-10 000	2,7
10 001 - 25 000	3,2
25 001 - 50 000	3,2
50 001 – 100 000	3,7
Over 100 000	3,2
Driftsform	
Selvstendig næringsdrivende	3,0
Næringsdrift med avtale om kommunalt kontor	1,7
Fastlønn	1,1
Fastlønn med alle typer bonusordninger	0,9

Helgearbeid

Problemstilling 8. Hvor mye tid brukes og hvilke arbeidsoppgaver utføres på helg?

Tabell 10 viser hvor mye arbeid som blir utført av fastlegene innenfor de tolv områdene som var gitt i spørreskjemaet. Mer enn tre av fire fastleger (76,7 prosent) har arbeidsaktivitet i løpet av helgen. Omtrent fire av ti utfører driftsarbeid i helgen med et gjennomsnitt på 1,8 timer. De som arbeider legevakt, har høyest timetall i helgen.

Tabell 10. Prosent fastleger som utfører ulike typer arbeid i helgen og timer i gjennomsnitt for arbeidet som er utført

Type arbeid	Prosent med denne typen arbeid	Timer Gjennomsnitt
Pasient til stede	4,2	4,1
Pasientarbeid uten pasient til stede	49,8	3,5
Drift	39,1	1,8
Kommunal stilling/arbeid	3,0	2,6
Andre arbeidsforhold	3,1	2,9
Legevakt, til stede	10,3	10,8
Hjemmevakt	3,1	22,1
Bakvakt	2,6	19,5
Tillitsvalgt	2,9	1,4
Veiledning, undervisning	1,5	1,6
Egenutdanning	28,1	1,8
Kurs, konferanse	3,5	2,9
Minst en av de tolv typene arbeid	76,7	-

Diverse oppgaver

Tabell 11. Antall leger som opplyser at de har utført andre arbeidsoppgaver og gjennomsnittlig tid brukt i uken

Oppgave	Prosent med utført arbeid Prosent	Timer Gjennomsnitt
Tillitsvalgt, kommunale møter	16	0,4
Veiledning, undervising	28	0,6
Egenutdanning (lesing, nettkurs)	57	1,4
Kurs, konferanse, smågruppe, fagmøte	38	1,2

Kommentarer

Kurs, smågruppeaktivitet, egenutdanning og veiledning av studenter varierer stort fra uke til uke og resultatet i denne studien er et anslag. Det er også usikkert å gi eksakt tid som vi har bedt om i studien, veiledning vil f.eks. ofte gå parallelt med egen praksis. Dette resultat bør derfor bare sees i sammenheng med det øvrige.

Pauser

Hvor mye pausetid har fastlegene, dvs. spise- og hviletid uten arbeidsrelatert aktivitet? Tabell 12 viser en oversikt over pausetiden. Her tar vi utgangspunkt i det som er en normal spisepause ellers i arbeidslivet, dvs. 30 minutt for dagen, og i hvilken grad fastlegene avviker fra det. I løpet av femdagersuken blir den normale samlede tiden spisepauser dermed 2,5 timer. I tillegg opplyses det om hvor mye tid fastlegene har arbeidet innenfor de kategoriene av pausetid som tabellen viser.

Tabell 12. Prosent fastleger med spisepause og gjennomsnittlig arbeidstid, mandag til fredag (n=1856)

Lengden på spisepausen	Prosent med pause mandag til fredag	Gjennomsnittlig timer arbeid mandag til fredag
Ingen pause	1,3	54,4
Pausetid kortere enn normalen	79,0	49,3
Pausetid som normalen, 2,5 timer	8,3	48,7
Pausetid 2,6 til 5 timer i uken	8,1	52,9
Mer pause	3,3	50,5

Nesten fire av fem fastleger har en pausetid i løpet av arbeidsuken (mandag til fredag) som er kortere enn normalen, dvs. kortere enn 30 minutt for dagen. Hver tolvte har det man kan regne for normal pausetid, og en omtrent like stor andel har en pausetid i løpet av uken som er inntil det doble av det normale. Fastleger som oppgir at de ikke har pausetid i løpet av uken (gjelder 1,3 prosent) har flest arbeidstimer, 54,4 timer. På den andre siden er det også fastleger med lang arbeidstid som har mest pausetid.

Totalarbeidstid og undergrupper

Problemstilling 9. Hvilken sammenheng er det mellom kjønn og totalarbeidstid?

Tabell 13. Kjønn og totalarbeidstid

	Prosentil	Mann	Kvinne
Alle fastleger		**n=959**	**n=910**
Timer i uken		57,2	53,9
Timer i uken per prosentil	10	39,9	36,8
	25	45,9	43,4
	50	53,6	51,0
	75	64,0	60,3
	90	76,2	71,8
Prosent med legevaktarbeid		37,1	30,8
Leger uten legevaktarbeid		**n=603**	**n=629**
Timer i uken		50,0	48,1
Timer i uken per prosentil	10	36,8	35,4
	25	43,1	40,8
	50	49,2	47,8
	75	57,0	54,7
	90	65,1	62,7
Leger med legevaktarbeid		**n=356**	**n=281**
Timer legevaktarbeid i uken *)		20,1	18,4
Timer i uken per prosentil*)	10	6,5	6,1
	25	7,8	7,5
	50	13,0	12,0
	75	22,5	18,0
	90	40,5	32,8
Timer tilstedevakt *)		**n=289**	**n=220**
		12,0	10,7
Timer hjemmevakt *)		**n=84**	**n=68**
		22,0	16,5
Timer bakvakt *)		**n=80**	**n=75**
		23,1	22,5

*) Av dem som hadde den typen vakt

Som vist i tabell 3 er den gjennomsnittlige totale arbeidstiden for fastleger 55,6 timer i den aktuelle uken som ble undersøkt (inkludert fastlegepraksis, drift, kommunalt arbeid, andre arbeidsforhold, legevakt og diverse oppgaver). Kvinnelige fastleger har et litt lavere gjennomsnitt enn de mannlige, slik dette fremkommer i tabell 13. Fordelingen av arbeidstiden viser stor variasjon. Ti prosent av de kvinnelige legene har en arbeidstid på over 71 timer i uken; tilsvarende tall for de mannlige var 76 timer i uken.

En litt større andel menn (37,1 prosent) enn kvinner har legevaktarbeid (30,8). Av de som har slikt arbeid utgjorde dette totalt 19,5 timer i uken. Forskjellen mellom de kvinnelige (18,4 timer) og de mannlige (20,1 timer) er relativt liten. Ti prosent av fastlegene som har legevaktarbeid, hadde over 40 timer med slikt arbeid i uken. Kjønnsforskjellene er større dess høyere aktiviteten er.

I de etterfølgende tabeller (tabellene 14 – 17) vises hvordan totalarbeidstid og spesifisert tid til legevaktarbeid varierer etter aldersgrupperinger, driftstype, listestørrelser og kommunestørrelse.

Problemstilling 10. Hvilken sammenheng er det mellom alder og totalarbeidstid?

Tabell 14. Alder og totalarbeidstid

	Prosentil	Under 35 år	35 til 44 år	45 til 54 år	55 år eller eldre
Alle fastleger		**n=263**	**n=690**	**n=390**	**n=518**
Timer i uken		56,4	56,9	56,4	52,8
Timer i uken per prosentil	10	37,0	38,4	38,4	37,2
	25	45,4	45,3	45,0	44,1
	50	53,6	53,3	53,4	50,6
	75	64,7	63,9	61,9	58,5
	90	77,5	75,8	76,0	68,9
Prosent med legevaktarbeid		50,6	45,8	32,8	11,0
Leger uten legevaktarbeid		**n=130**	**n=373**	**n=262**	**n=461**
Timer i uken		46,0	48,5	49,1	50,3
Timer i uken per prosentil	10	31,1	35,6	35,5	36,9
	25	39,5	40,9	42,0	43,5
	50	46,8	47,6	49,5	49,3
	75	53,2	54,9	56,5	56,9
	90	62,1	63,1	62,5	65,5
Leger med legevaktarbeid		**n=133**	**n=317**	**n=128**	**n=57**
Timer legevaktarbeid i uken *)		19,5	19,0	18,7	22,6
Timer i uken per prosentil*)	10	7,0	6,5	6,0	4,0
	25	8,0	7,5	8,0	7,5
	50	14,0	12,0	11,0	14,0
	75	23,3	19,9	17,5	19,5
	90	39,4	38,0	40,1	48,2
Typer legevaktarbeid					
Timer tilstedevakt *)		**n=109**	**n=264**	**n=94**	**n=41**
		12,5	11,5	10,6	10,3
Timer hjemmevakt *)		**n=35**	**n=65**	**n=39**	**n=13**
		17,1	21,0	15,8	29,9
Timer bakvakt *)		**n=30**	**n=74**	**n=33**	**n=16**
		21,1	22,0	23,8	29,6

*) Av dem som hadde den typen vakt

Fastlegene opplyste om sin alder innenfor ni kategorier. For å fastslå mellom hvilke aldersgrupper det er størst forskjell når det gjelder arbeidstid, ble det foretatt en enkel diskriminantanalyse av alle tidsvariablene og de ni aldersgrupperingene. Resultatet ga grunnlag for å redusere aldersgruppene til fire, slik det vises i tabell 14.

De eldste fastlegene arbeider i gjennomsnitt 52,8 timer i uken, noe som er litt mindre enn de som er yngre (i overkant av 56 timer i uken). Igjen er variasjonen stor, slik prosentilinndelingen viser. Ti prosent av de eldste legene arbeider mer enn 68,9 timer i uken. Tilsvarende timetall for de som er yngre er mellom 76 og 77,5 timer. Hver niende fastlege over 54 år hadde legevaktarbeid i den aktuelle undersøkelsesuken. Denne andelen er klart stigende med synkende alder, der over halvparten av de yngste legene hadde slikt arbeid.

Problemstilling 11. Hvilken sammenheng er det mellom driftsform og totalarbeidstid?

Tabell 15. Driftstype og totalarbeidstid (gjennomsnitt)

	Prosentil	Selvstendig nærings-drivende	Selvstendig næringsdrivende med diverse avtaler	Fastlønn	Fastlønn med bonus
Alle fastleger		**n=1584**	**n=192**	**n=45**	**n=28**
Timer i uken		54,4	61,6	58,1	80,0
Timer i uken per prosentil	10	37,9	38,5	29,9	38,7
	25	44,9	44,2	38,6	47,6
	50	52,3	54,3	52,8	60,4
	75	61,5	71,0	66,7	99,7
	90	71,0	91,1	97,3	150,8
Prosent med legevaktarbeid		30,4	54,7	55,6	75,0
Leger uten legevaktarbeid		**n=1102**	**n=87**	**n=20**	**n=7**
Timer i uken		49,5	46,5	38,4	43,5
Timer i uken per prosentil	10	36,3	33,6	27,3	38,0
	25	42,4	39,8	31,2	38,8
	50	48,8	46,0	38,2	43,6
	75	56,5	53,1	41,4	47,9
	90	63,9	63,4	55,4	-
Leger med legevaktarbeid		**n=482**	**n=105**	**n=25**	**n=21**
Timer legevaktarbeid i uken *)		16,1	26,6	28,9	49,2
Timer i uken per prosentil*)	10	6,0	7,0	7,3	5,2
	25	7,5	8,9	8,3	17,3
	50	11,0	16,5	17,0	40,0
	75	17,0	32,0	34,0	65,0
	90	28,7	67,3	88,8	110,6
Typer legevaktarbeid					
Timer tilstedevakt *)		**n=403**	**n=71**	**n=21**	**n=11**
		10,8	12,8	17,0	15,8
Timer hjemmevakt *)		**n=85**	**n=48**	**n=7**	**n=11**
		15,9	20,7	28,7	37,4
Timer bakvakt *)		**n=111**	**n=27**	**n=4**	**n=13**
		18,3	33,0	41,3	34,5

*) Av dem som hadde den typen vakt.

Hvordan arbeidstiden fordeler seg etter hvilken driftsform fastlegene har vises i tabell 15. Her er prosentueringsbasisen svært ulik for de fire aktuelle kategoriene. Leger med fastlønn med bonus har det høyeste timetallet i uken (80 timer); selvstendig næringsdrivende det laveste (54,4). Ti prosent (få personer) av de med fastlønn og bonus hadde ifølge denne oppstillingen en arbeidstid på over 150 timer i den aktuelle uken. Tre av fire i denne gruppen hadde legevaktarbeid, og nærmere undersøkelser viser at bakvakt og hjemmevakt bidrar til

dette høye tallet. Blant de selvstendig næringsdrivende var det ti prosent som hadde en totalarbeidstid på over 71 timer.

Problemstilling 12. Hvilken sammenheng er det mellom listestørrelse og totalarbeidstid?

Tabell 16. Listestørrelse og totalarbeidstid (gjennomsnitt)

	Prosentil	Inntil 900 innbyggere	901 til 1200 innbyggere	1201 eller flere innbyggere
Alle fastleger		**n=388**	**n=721**	**n=749**
Timer i uken		56,9	55,3	55,2
Timer i uken per prosentil	10	35,2	38,8	39,3
	25	41,6	45,3	45,6
	50	50,1	52,4	53,3
	75	63,5	62,1	62,1
	90	79,8	74,4	73,4
Prosent med legevaktarbeid		43,6	39,1	24,3
Leger uten legevaktarbeid		**n=218**	**n=439**	**n=567**
Timer i uken		44,3	48,7	51,3
Timer i uken per prosentil	10	30,2	36,3	37,5
	25	38,1	42,0	44,2
	50	44,0	48,0	50,1
	75	51,2	54,4	58,5
	90	59,4	62,6	65,8
Leger med legevaktarbeid		**n=170**	**n=282**	**n=182**
Timer legevaktarbeid i uken *)		27,0	17,4	15,3
Timer i uken per prosentil*)	10	6,5	6,0	6,5
	25	7,7	7,5	7,5
	50	15,4	12,1	9,8
	75	30,3	19,6	16,0
	90	77,5	35,1	28,8
Timer tilstedevakt *)		**n=120**	**n=225**	**n=162**
		12,3	11,2	11,1
Timer hjemmevakt *)		**n=62**	**n=68**	**n=21**
		26,1	17,2	8,4
Timer bakvakt *)		**n=48**	**n=69**	**n=37**
		31,1	17,7	21,9

*) Av dem som hadde den typen vakt.

Listestørrelsen hadde seks svarkategorier i spørreskjemaet. Igjen har vi diskriminantanalysert tidsvariablene for å finne hvilke aldersgrupper som skiller seg vesentlig ut. Med resultat derfra har vi funnet grunnlag for å redusere dette til tre grupper, slik det fremkommer i tabell 16.

Den gjennomsnittlige arbeidstiden er nokså lik mellom de tre gruppene av listestørrelse. Andelen som hadde legevaktarbeid er derimot sterkt varierende. Bare hver fjerde fastlege med det høyeste listetallet (over 1200 innbyggere) hadde legevaktarbeid; dette gjaldt 43,6 prosent av de med færrest på listen (færre enn 901).

Problemstilling 13. Hvilken sammenheng er det mellom kommunestørrelse og totalarbeidstid?

Arbeidstid og legevaktaktiviteten varierer med kommunestørrelsen (tabell 17). Fastleger i de minste kommunene (inntil 5000 innbyggere) har en gjennomsnittlig totalarbeidstid på over 70 timer.

Tabell 17. Kommunestørrelse og fastlegers totalarbeidstid (gjennomsnitt)

	Prosentil	Inntil 5000 innbyggere	5001 til 25000 innbyggere	25001 til 100000 innbyggere	Over 100000 innbyggere
Alle fastleger		**n=120**	**n=605**	**n=657**	**n=471**
Timer i uken		70,3	57,3	53,5	52,6
Timer i uken per prosentil	10	38,0	39,7	37,0	37,3
	25	44,6	46,0	44,7	44,3
	50	55,9	54,4	51,4	51,0
	75	81,4	64,6	60,3	60,4
	90	128,5	78,1	70,3	69,3
Prosent med legevaktarbeid		*62,5*	*47,0*	*28,6*	*18,0*
Leger uten legevaktarbeid		**n=45**	**n=320**	**n=469**	**n=386**
Timer i uken		44,6	48,9	48,4	50,5
Timer i uken per prosentil	10	32,5	35,6	35,1	36,6
	25	38,2	41,5	42,1	42,7
	50	44,2	48,6	48,1	49,4
	75	51,3	55,8	55,0	57,3
	90	55,3	62,9	62,2	65,8
Leger med legevaktarbeid		**n=75**	**n=285**	**n=188**	**n=85**
Timer legevaktarbeid i uken *)		37,7	18,4	17,5	10,0
Timer i uken per prosentil*)	10	7,3	7,0	6,5	6,0
	25	11,0	8,0	7,5	6,8
	50	17,0	15,0	10,0	7,5
	75	52,8	22,8	16,3	11,0
	90	99,6	33,6	32,4	17,4
Typer legevaktarbeid					
Timer tilstedevakt *)		**n=46**	**n=217**	**n=159**	**n=84**
		13,2	12,1	10,6	9,7
Timer hjemmevakt *)		**n=36**	**n=87**	**n=25**	**n=2**
		36,1	13,5	18,4	3,3
Timer bakvakt *)		**n=23**	**n=72**	**n=55**	**n=4**
		39,9	20,1	20,7	6,8

*) Av dem som hadde den typen vakt.

Tilsvarende har fastleger i de største kommunene (over 100 000 innbyggere) en totalarbeidstid på 52,6 timer i uken. Andelen med legevaktarbeid i de minste kommunene er 62,5 prosent; i de største er andelen 18 prosent.

Ti prosent av fastlegene i de minste kommunene har en totalarbeidstid på 128, timer i uken; hver fjerde fastlege i de minste kommunene har en totalarbeidstid på over 81 timer i uken. Tilsvarende tall i de største kommunene er at ti prosent av fastlegene har en totalarbeidstid på over 69,3 timer; 25 prosent har en arbeidstid på over 60,4 timer. Legevaktaktivitet der både tilstedevakt, bakvakt og hjemmevakt er inkludert, bidrar til disse høye tallene i de små kommunene. Kommunene gruppert etter størrelse fremstår som forskjellige når det gjelder mengden bakvakt og hjemmevakt. Eksempelvis har de fastlegene som det gjelder i de minste kommunene, 36,1 timer hjemmevakt, noe som er klart mer enn i kommuner som er større.

Konklusjon

Gjennomsnittlig arbeidstid for fastlegene i denne undersøkelsen er 56 timer pr uke. Mange fastleger arbeider svært mye; 25 prosent arbeider mer enn 62 timer og 10 prosent arbeider mer enn 75 timer i uken. Arbeidstiden for fastlegene har økt betydelig de siste årene til tross for at gjennomsnittlig listestørrelse er noe redusert. Gjennomsnittlige arbeidstid per listeinnbygger har altså økt.

Fastlegene som deltar i legevakt har størst totalarbeidstid. Legevaktarbeid fører ikke reduksjon i annet fastlegearbeid.

Fastlegers arbeidstid dekker et stort spekter av ulike aldersgrupper og problemstillinger, men denne undersøkelsen gir ingen total oversikt. Arbeidstiden som går med til mennesker med store og sammensatte behov er i gjennomsnitt mellom 8 og 16 timer per uke.

Over 80 prosent av fastlegene arbeider mer enn arbeidsmiljølovens generelle bestemmelse om alminnelig arbeidstid på maks 40 timer i løpet av 7 dager.

Referanser

1. Helse- og omsorgsdepartementet. Forskrift om fastlegeordning i kommunene. FOR-2012-08-29-842. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-08-29-842 (nedlastet 08.02.2018)
2. Hunskår S, Sandvik H. Høringsuttalelse – Utkast til revidert forskrift om fastlegeordningen i kommunene. Brev til Helse- og omsorgsdepartementet. Mars 2012
3. Hunskår S. Eg ønskjer meg 1 000 nye fastlegar til jul. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 3518.
4. Helse- og omsorgsdepartementet. St.meld. nr. 47 (2008–2009). Samhandlingsreformen https://www.regjeringen.no/contentassets/d4f0e16ad32e4bbd8d8ab5c21445a5dc/no/pdfs/stm200820090047000dddpdfs.pdf (nedlastet 08.02.2018)
5. Rosta J, Aasland OG. Legers arbeidstid og tid til pasientarbeid i perioden 1994 –2014. Tidsskr Nor Legeforen 2016; 136: 1355 – 9.
6. Helsedirektoratet. Leger i kommune- og spesialisthelsetjenesten. Rapport 2017. https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1412/leger-i-kommune-ogspesialisthelsetjenesten-rapport-2017.pdf (nedlastet 08.02.2018)
7. Helsedirektoratet. Fastlegestatistikk. Oppdaterte tall for 2017 https://helsedirektoratet.no/statistikk-og-analyse/fastlegestatistikk (nedlastet 08.02.2018)
8. Legeforeningen. Kartlegger fastlegenes tidsbruk. http://legeforeningen.no/Nyheter/2017/Kartlegger-fastlegenes-tidsbruk/ (nedlastet 25.01.2018).
9. Norsk forening for allmennmedisin. Undersøkelse om fastlegers tidsbruk. http://legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-forening-for-allmennmedisin/Nyheter/2018/Undersokelse-om-fastlegers-tidsbruk/ (nedlastet 25.01.2018).
10. Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin. Fastlegers tidsbruk. http://uni.no/nb/uni-helse/nasjonalt-kompetansesenter-for-legevaktmedisin/fastlegers-tidsbruk/ (nedlastet 24.01.2018).
11. Dagens Medisin. Slik skal helsemyndighetene kartlegge hva fastlegene bruker tiden på. https://www.dagensmedisin.no/artikler/2017/09/29/slik-skal-helsemyndighetene-kartlegge-hva-fastlegene-bruker-tiden-pa/ (nedlastet 25.01.2018).
12. Dagens medisin. Nå får alle fastleger spørreundersøkelse om tidsbruk. (https://www.dagensmedisin.no/artikler/2018/01/02/na-far-alle-fastleger-sporreundersokelsen-om-tidsbruk/ nedlastet 25.01.2018).
13. NRK. Lørdagsrevyen. https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/NNFA02010618/06-01-2018#t=29m24s (nedlastet 25.01.2018)
14. Doktor i nord. Hva bruker fastlegene tiden til. https://doktorinord.no/nyheter/hva-bruker-fastlegene-tiden-til (nedlastet 25.01.2018)

Vedlegg

1. Brev til landets kommuner og fylkesmenn
2. E-postinvitasjon til fastlegene
3. Informasjon om deltakelse i forskningsprosjektet
4. Huskeliste «Fastlegers tidsbruk»
5. Oversikt over «Ofte stilte spørsmål»
6. E-post Første påminnelse
7. E-post Andre påminnelse
8. Spørreundersøkelsen «Fastlegers tidsbruk»
9. Beskrivelse av respondentene

Helsedirektoratet

Returadresse: Helsedirektoratet, Pb. 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo, Norge

Landets kommuner og landets fylkesmenn

Deres ref.:	
Vår ref.:	17/35382-2
Saksbehandler:	Kjell Maartmann-Moe
Dato:	03.01.2018

Fastlegers tidsbruk. Orientering om undersøkelse

Til landets fylkesmenn og kommuner

Dette brevet sendes for å informere om at landets fastleger i disse dager inviteres til å være med i en undersøkelse om fastlegenes arbeidsoppgaver og hvor lang tid som går med til å løse disse oppgavene.

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (Nklm) forestår undersøkelsen på vegne av Helsedirektoratet. Undersøkelsen gjennomføres med bakgrunn i at Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Helsedirektoratet i oppdrag å kartlegge hvordan fastleger fordeler sin tid på ulike arbeidsoppgaver og pasientgrupper.

Bakgrunn og formål
Formålet med studien er å kartlegge fastlegers tidsbruk på ulike oppgaver, som kurativ fastlegepraksis, allmennlegeoppgaver i kommunen og andre legeoppgaver - og på noen utvalgte pasientgrupper i løpet av én sammenhengende uke.

Undersøkelsen er delt i to. Hovedundersøkelsen som omtales i dette brevet, henvender seg til alle landets fastleger og er en tverrsnittsundersøkelse. Etter hovedundersøkelsen vil vi invitere et utvalg av fastlegene til en mer dypgående analyse (dybdeundersøkelsen) av tidsbruk vi ikke får gode nok svar på i hovedundersøkelsen.

Hva innebærer deltakelse i hovedundersøkelsen?
Studien innebærer å delta i en elektronisk spørreundersøkelse.

Spørsmålene omhandler fastlegens praksisprofil med listelengde, år i praksis, praksisform, andre allmennlegeoppgaver (helsestasjon, sykehjem etc.) og andre legeoppgaver.

Fastlegen blir så bedt om daglig registrering i en uke av omtrentlig tid som brukes på oppgaver som direkte pasientarbeid, enkle kontakter og e-kontakter, samlet tid til henvisninger/rekvisisjoner, attester, dialogmøter, andre allmennlegeoppgaver, legevakt og ledelses og administrative oppgaver.

Videre blir fastlegen spurt om å anslå totaltid brukt i løpet av arbeidsdagen til pasientgrupper med store og sammensatte behov: Mennesker som er alvorlig kronisk syke, har alvorlig psykiske lidelser og

Helsedirektoratet
Avdeling allmennhelsetjenester
Kjell Maartmann-Moe, tlf.: +4790777758
Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

rusavhengighet, er skrøpelig og eldre, eller har alvorlig utviklingshemming og funksjonsnedsettelser. Til slutt blir fastlegen spurt om å anslå samlet tid du har brukt på barn og unge under 25 år og personer over 80 år.

Fastlegen skal kun registrere data for én kalenderuke. Erfaringsmessig tar det 2-8 minutter å fylle ut skjema hver dag.

Svarfrist for undersøkelsen er innen 22. januar 2018.

Hva skjer med informasjonen?
Opplysningene behandles konfidensielt. Den tekniske gjennomføringen av spørreskjemaundersøkelsen foretas av Nklm. Forsker får utlevert data uten tilknytning til e-post/IP-adresse. Opplysningene anonymiseres når prosjektet er avsluttet. Prosjektet skal etter planen avsluttes 31.12.2022. Så langt forløp gir mulighet til å gjenta undersøkelsen innen prosjektperioden er over.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Nklm skal med basis i innkomne resultater fra hovedundersøkelsen utarbeide en rapport om hvordan fastlegene fordeler sin tid på ulike oppgaver som så skal inngå i Helsedirektoratets leveranse til departementet. Rapporten skal leveres 30. april 2018. Dybdeundersøkelsen skal etter planen leveres før årsskiftet 2018/2019.

Frivillig deltakelse
Det er frivillig å delta i studien, og fastlegen kan når som helst trekke deg uten å oppgi noen grunn. Dersom fastlegen trekker deg, vil alle opplysninger om vedkommende bli slettet.

Dersom det er spørsmål til studien, ta kontakt med prosjektleder i Nklm, Tone Morken, tone.morken@uni.no eller prosjektleder i Helsedirektoratet Kjell Maartmann-Moe, kmaar@helsedir.no.

Vennlig hilsen

Svein Lie e.f.
direktør

Per Magne Mikaelsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

VEDLEGG 2

Kjære fastlege

Alle er enige om at fastlegene arbeider mye, men hva går tiden med til?

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (Nklm) skal undersøke dette på oppdrag fra Helsedirektoratet. Kunnskap om hvordan du bruker tiden som lege, er av stor betydning for forståelse av fastlegenes arbeidshverdag. Ved å delta i undersøkelsen kan du som fastlege selv være med å påvirke hvordan fastlegeordningen skal videreutvikles.

Vi inviterer deg til å delta i en registrering av fastlegers reelle arbeidstid og hvilke oppgaver som utføres. Undersøkelsen skal gå over en full uke (7 døgn). Fyll gjerne ut på slutten av hver arbeidsdag. Det tar 2-8 minutter å fylle ut skjema hver dag.

Vi håper du kan gjennomføre undersøkelsen innen 22. januar 2018 kl 0800.

Undersøkelsen er anonymisert. Dataene vil kun bli brukt til tidsstudien og data vil bli analysert hos Nklm, som skal skrive rapport.

Ingen enkeltleger, legekontor eller kommuner kan bli gjenkjent. Mer informasjon om undersøkelsen finner du i egen lenke under.

Vi håper du ser verdien av undersøkelsen og at du vil bruke litt tid på å delta. Du kan starte i dag!

For spørsmål, ta kontakt med forsker ved Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin,
Tone Morken, tone.morken@uni.no Meldinger besvares hverdager mellom kl 08 og 21.

Vennlig hilsen

Steinar Hunskår
Nklm

Kjell Maartmann-Moe
Helsedirektoratet

Følg denne lenken til undersøkelsen:

${l://SurveyLink?d=Take the Survey}

Or copy and paste the URL below into your internet browser:
${l://SurveyURL}

Follow the link to opt out of future emails:
${l://OptOutLink?d=Click here to unsubscribe}

Her finner du mer informasjon
Informasjon om deltakelse i forskningsprosjektet

Ved behov, skriv ut huskeliste til registreringsstøtte gjennom arbeidsdagen
Huskeliste fastlegers tidsbruk jan2018

VEDLEGG 3

Informasjon om deltakelse i forskningsprosjektet

Fastlegers tidsbruk

Bakgrunn og formål
Formålet med studien er å kartlegge fastlegers tidsbruk på ulike oppgaver, som kurativ fastlegepraksis, allmennlegeoppgaver i kommunen og andre legeoppgaver - og på noen utvalgte pasientgrupper i løpet av én sammenhengende uke.

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin gjennomfører undersøkelsen på vegne av Helsedirektoratet.

Alle fastleger i Norge inviteres til å svare på undersøkelsen.

Du skal kun registrere data for én kalenderuke.

Hva innebærer deltakelse i studien?
Studien innebærer å delta i en elektronisk spørreundersøkelse.

Spørsmålene omhandler din praksisprofil med listelengde, år i praksis, praksisform, andre allmennlegeoppgaver (helsestasjon, sykehjem etc.) og andre legeoppgaver.

Du blir så bedt om daglig registrering i en uke av omtrentlig tid du har brukt på oppgaver som direkte pasientarbeid, enkle kontakter og e-kontakter, samlet tid til henvisninger/rekvisisjoner, attester, dialogmøter, andre allmennlegeoppgaver, legevakt og ledelses og administrative oppgaver.

Videre blir du spurt om å anslå totaltid brukt i løpet av arbeidsdagen til pasientgrupper med store og sammensatte behov: Mennesker som er alvorlig kronisk syke, har alvorlig psykiske lidelser og rusavhengighet, er skrøpelig og eldre, eller har alvorlig utviklingshemming og funksjonsnedsettelser. Til slutt blir du spurt om å anslå samlet tid du har brukt på barn og unge under 25 år og personer over 80 år.

Hva skjer med informasjonen om deg?
Opplysningene behandles konfidensielt. Den tekniske gjennomføringen av spørreskjemaundersøkelsen foretas av Nklm. Forsker får utlevert data uten tilknytning til e-post/IP-adresse. Opplysningene anonymiseres når prosjektet er avsluttet. Prosjektet skal etter planen avsluttes 31.12.2022. Så langt forløp gir mulighet til å gjenta undersøkelsen innen prosjektperioden er over.

Frivillig deltakelse
Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke deg uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli slettet.

Dersom du har spørsmål til studien, ta kontakt med prosjektleder i Nklm, Tone Morken, tone.morken@uni.no

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

VEDLEGG 4

Huskeliste - Fastlegers tidsbruk – januar 2018

NB! Spørreundersøkelsen kan KUN besvares elektronisk.

Praktiske opplysninger
Start med å fylle ut praksisprofilen din i den elektroniske undersøkelsen.

Du kan starte tidsregistreringen hvilken ukedag du ønsker, men det er viktig at du gjennomfører registrering for sju påfølgende dager. Vi anbefaler at du fyller ut skjemaet hver dag etter arbeidstidens slutt eller senest neste morgen hvis du har hatt kveldsarbeid eller vaktarbeid. Ved behov, bruk utskrift av huskeliste, døgnets regningskort og timebok til støtte for hukommelsen. Det er ikke meningen at du skal fylle ut dagsskjema mens du jobber.

Du kan gå ut av undersøkelsen ved å klikke på krysset oppe til høyre i vinduet. Gå inn igjen via lenken i e-posten. Du kommer inn der du gikk ut sist. Beveg deg frem og tilbake i undersøkelsen ved å bruke piltastene. Du kan justere feilregistreringer og foreta etterregistreringer – helt til du sender inn skjemaet den sjuende dagen.

Vi er ikke ute etter pinlig nøyaktighet, men gode anslag på hva du har brukt dagen til. Blankt felt betyr at du ikke har gjort den aktiviteten den dagen. Hvert døgn regnes fra klokken 08:00 til neste dag klokken 07:59.

Egne notater for **mandag** 08:00-tirsdag 07:59

1. Fastlegepraksis **Notater**

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede

Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)

Attester og erklæringer (uten pasient til stede)

Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid

Sykebesøk inkl. reisetid

Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)

Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende

Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc)

E-konsultasjoner

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)

3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)

4. Legevakt

Tilstedevakt

Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)

Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter

Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)

Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)

Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke

Psykiske lidelser og rusavhengighet

Skrøpelige eldre

Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år

Eldre over 80 år

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)

9. Hvor mye pausetid (spisetid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)

Egne notater for **tirsdag** 08:00-onsdag 07:59

1. Fastlegepraksis **Notater**

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede

Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)

Attester og erklæringer (uten pasient til stede)

Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid

Sykebesøk inkl. reisetid

Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)

Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende

Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc)

E-konsultasjoner

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)

3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)

4. Legevakt

Tilstedevakt

Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)

Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter

Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)

Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)

Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke

Psykiske lidelser og rusavhengighet

Skrøpelige eldre

Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år

Eldre over 80 år

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)

9. Hvor mye pausetid (spisetid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)

Egne notater for **onsdag** 08:00-torsdag 07:59

1. Fastlegepraksis **Notater**

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede

Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)

Attester og erklæringer (uten pasient til stede)

Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid

Sykebesøk inkl. reisetid

Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)

Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende

Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc)

E-konsultasjoner

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)

3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)

4. Legevakt

Tilstedevakt

Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)

Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter

Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)

Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)

Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke

Psykiske lidelser og rusavhengighet

Skrøpelige eldre

Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år

Eldre over 80 år

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)

9. Hvor mye pausetid (spisetid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)

Egne notater for **torsdag** 08:00-fredag 07:59

1. Fastlegepraksis **Notater**

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede

Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)

Attester og erklæringer (uten pasient til stede)

Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid

Sykebesøk inkl. reisetid

Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)

Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende

Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc)

E-konsultasjoner

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)

3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)

4. Legevakt

Tilstedevakt

Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)

Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter

Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)

Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)

Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke

Psykiske lidelser og rusavhengighet

Skrøpelige eldre

Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år

Eldre over 80 år

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)

9. Hvor mye pausetid (spisetid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)

Egne notater for **fredag** 08:00-lørdag 07:59

1. Fastlegepraksis **Notater**

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede

Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)

Attester og erklæringer (uten pasient til stede)

Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid

Sykebesøk inkl. reisetid

Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)

Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende

Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc)

E-konsultasjoner

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)

3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)

4. Legevakt

Tilstedevakt

Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)

Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter

Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)

Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)

Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke

Psykiske lidelser og rusavhengighet

Skrøpelige eldre

Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år

Eldre over 80 år

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)

9. Hvor mye pausetid (spisetid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)

Egne notater for **lørdag** 08:00-søndag 07:59

1. Fastlegepraksis **Notater**

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede

Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)

Attester og erklæringer (uten pasient til stede)

Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid

Sykebesøk inkl. reisetid

Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)

Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende

Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc)

E-konsultasjoner

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)

3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)

4. Legevakt

Tilstedevakt

Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)

Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter

Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)

Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)

Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke

Psykiske lidelser og rusavhengighet

Skrøpelige eldre

Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år

Eldre over 80 år

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)

9. Hvor mye pausetid (spisetid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)

Egne notater for **søndag** 08:00-mandag 07:59

1. Fastlegepraksis **Notater**

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede

Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)

Attester og erklæringer (uten pasient til stede)

Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid

Sykebesøk inkl. reisetid

Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)

Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende

Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc)

E-konsultasjoner

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)

3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)

4. Legevakt

Tilstedevakt

Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)

Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter

Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)

Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)

Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke

Psykiske lidelser og rusavhengighet

Skrøpelige eldre

Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år

Eldre over 80 år

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)

9. Hvor mye pausetid (spisetid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)

VEDLEGG 5

Ofte spurte spørsmål

1. Jeg er fastlege og har ikke mottatt undersøkelsen.

Adresseregisteret er bygget opp gjennom en sammenstilling av adresseregisteret i Norsk Helsenett (NHN) og Samhandlerregisteret for takstoppgjør i Helfo. At du ikke har mottatt invitasjonen til undersøkelsen kan bety at du ikke mottar enten oppgjør fra Helfo eller epost i Norsk Helsenett. Derfor ber vi deg:

- Sjekke dine spam /søppelpostkassene
- Sjekke innboksen på alle epostadressene dine – særlig nhn-adressen og helfo-adressen din
- Sjekke evt. fellesadresse til fastlegekontoret. Hvis du finner den der, henvend deg til tone.morken@uni.no
- Er du fastlønnet lege, be kommunen sjekke sine helfo-adresser. Hvis de finner den der, be dem henvende seg til tone.morken@uni.no
- Hvis du likevel ikke finner invitasjonen til undersøkelsen: Henvend deg til tone.morken@uni.no

Les mer om utsending av undersøkelsen her

2. Jeg er ikke ferdig, men jeg får likevel beskjed om at undersøkelsen er avsluttet.

Sannsynligvis har du trykket på knappen med teksten "Send" på siden etter søndag. Da vil undersøkelsen bli avsluttet. For å gå fra søndag til mandag, må man bla tilbake, ettersom sidene i undersøkelsen er organisert i rekkefølgen mandag til søndag.

- Send en e-post til tone.morken@uni.no, så kan vi gjenåpne undersøkelsen din.

3. Hva gjør jeg når jeg er ferdig med dagens registrering?

- Lukk den gjeldende fanen i nettleseren. Neste dag kan du åpne lenken til spørreskjemaet og fortsette der du var.

4. Jeg har fylt inn feil / glemt å fylle inn tidsbruk

- Alt typer feil kan rettes, så lenge undersøkelsen ikke er sendt inn.«Pil» deg frem til det du vil rette, rett og gå videre i undersøkelsen. Pilene finner du nederst på hver side i undersøkelsen.

5. Hva regnes som kurativ fastlegepraksis?

- Tiden du har avtale (avtaletid) med kommunen om å drive fastlegepraksis inkl. tid til administrasjon.

6. Jeg er fastlegevikar / Jeg har vikar

Vikaren er ikke fastlege formelt sett. Det skal bare sendes inn én undersøkelse per fastlegehjemmel. Det er bare arbeidet vikaren gjør som vikar for den enkelte fastlege, som skal registreres i undersøkelsen til fastlegen arbeidet angår.

- Deltidsvikar: Bruk samme lenke som den du er vikar for og fyll ut sammen. Skriv ut huskelisten og bruk den som kladd ved behov.
- Heltidsvikar: Har du mottatt egen lenke - bruk enten den eller fastlegens. Du må bare bruke den éne og samme lenken gjennom hele undersøkelsen. (Slett den du ikke bruker for å unngå forveksling).

7. Vi har deleliste. Hvordan svarer vi?

- Fyll ut hver deres undersøkelse. Har en av dere ikke fått invitasjon (= unik lenke til undersøkelse), henvend deg til tone.morken@uni.no
- I praksisskjemaet oppgir dere i hver deres undersøkelse, listelengde og antall kurative fastlegedager som tilsvarer fordelingen i virkeligheten.

  Eksempel: Hvis den ene har avtaletid 2 dager og den andre 3 dager i uken og listen totalt omfatter 1500 pasienter, fordel med 600 pasienter i den ene undersøkelsen og 900 i den andre (spørsmål 6 i del 1 av undersøkelsen). Dere fører opp at dere jobber henholdsvis 2 og 3 dager kurativt som fastleger (spørsmål 7 i del 1 av undersøkelsen). Registrer helst tidsbruken i samme periode.

8. Hva gjør jeg som har flere fastlegelister?

- Undersøkelsen må fylles ut per fastlegeliste. Vi må ha en unik epostadresse per fastlegeliste. Ta kontakt med tone.morken@uni.no

9. Må jeg starte på mandag?

- Start på hvilken dag du vil, men du må fylle ut syv dager etter hverandre. Gå inn i undersøkelsen og «pil» deg frem til dagen du vil starte. Frem-og-tilbake pilene finner du nederst på hver side.

10. Jeg har jobbet etter midnatt / tidlig morgen

Døgnet i undersøkelsen går fra kl. 08:00 den ene dagen til kl. 07:59 neste dag.

- Begynner du en mandag er du m.a.o. ikke ferdig med registreringen før neste mandag morgen kl. 07:59.
- Jobber du etter midnatt og/eller begynner du på jobben kl. 06 en onsdag morgen, må tiden etter kl. 00:00 og frem til kl. 07:59 registreres på undersøkelsesdøgnet tirsdag.

11. Skal turnuslegene selv svare på undersøkelsen om tidsbruk?

- Nei

12. Hvordan registrerer jeg tiden jeg bruker på veiledning av turnuslege?

- Den tiden fastlegen bruker på veiledning av turnuslegen registreres i pkt. 5.2. Bruker fastlege og turnuslege tid sammen med pasient til stede / sammen om pasientspesifikke oppgaver uten pasient til stede, registreres det som fastlegarbeid i relevant underpunkt i punkt 1.
- Turnuslegens eget arbeid skal ikke registreres.

13. Hva menes med kronisk syk?

Det er bare mennesker med kronisk sykdom, psykiske lidelser og rusavhengighet, skrøpelige eldre og / eller mennesker med utviklingshemning og funksjonsnedsettelser med store og sammensatte behov det skal anslås medgått tid til.

For undersøkelsens formål forsøker vi oss ikke på noen definisjon på kronisk syk. Det er din vurdering av om den kronisk syke har store og sammensatte behov som er avgjørende for om medgått tid skal medregnes eller ikke.

14. Hvem er avsender og hva er emnefeltet i e-postmeldingen med spørreundersøkelsen?

E-postmeldingen med undersøkelsen ser ut som følger:

- Fra: Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin
- Emne: Fastlegers tidsbruk

Dersom avsenderadressen er synlig, er den noreply@qemailserver.com. Man kan ikke svare direkte på e-posten, e-postadresse for spørsmål om undersøkelsen er tone.morken@uni.no.

VEDLEGG 6

Kjære fastlege

Vi har tidligere sendt invitasjon til å delta i en registrering av fastlegers reelle arbeidstid og hvilke oppgaver denne tiden består av. Undersøkelsen skal gå over en full uke (7 døgn). Fyll gjerne ut på slutten av hver arbeidsdag. Det tar 2-8 minutter å fylle ut skjema hver dag.

Vi håper du kan gjennomføre undersøkelsen innen 22. januar 2018 kl 0800.

Effekten av denne undersøkelsen er avhengig av høy deltakelse. Bare gjennom gode og representative data om arbeidstid og fordeling av tidsbruk, kan vi få et felles utgangspunkt for riktig dimensjonering og videreutvikling av fastlegeordningen.

Vi håper du ser verdien av undersøkelsen og at du vil bruke litt tid på å delta.

For spørsmål, ta kontakt med forsker ved Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Tone Morken, tone.morken@uni.no Meldinger besvares hverdager mellom kl 08 og 21.

Vennlig hilsen

Steinar Hunskår
Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin

Kjell Maartmann-Moe
Helsedirektoratet

Følg denne lenken til undersøkelsen:

${l://SurveyLink?d=Take the Survey}

Or copy and paste the URL below into your internet browser:
${l://SurveyURL}

Follow the link to opt out of future emails:
${l://OptOutLink?d=Click here to unsubscribe}

Her finner du mer informasjon
Informasjon om deltakelse i forskningsprosjektet

Ved behov, skriv ut huskeliste til registreringsstøtte gjennom arbeidsdagen
Huskeliste fastlegers tidsbruk jan2018

VEDLEGG 7

Kjære fastlege

Vi har tidligere sendt invitasjon til å delta i en registrering av fastlegers reelle arbeidstid og hvilke oppgaver denne tiden består av.

Vi vil gjerne at flest mulig deltar og **utsetter fristen til 29. januar 2018 kl 0800.**

Effekten av denne undersøkelsen er avhengig av høy deltakelse. Bare gjennom gode og representative data om arbeidstid og fordeling av tidsbruk, kan vi få et felles utgangspunkt for riktig dimensjonering og videreutvikling av fastlegeordningen.

Vi håper du ser verdien av undersøkelsen og at du vil bruke litt tid på å delta.

For spørsmål, ta kontakt med forsker ved Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Tone Morken, tone.morken@uni.no Meldinger besvares hverdager mellom kl 08 og 21.

Vennlig hilsen

Steinar Hunskår
Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin

Kjell Maartmann-Moe
Helsedirektoratet

Følg denne lenken til undersøkelsen:

${l://SurveyLink?d=Take the Survey}

Or copy and paste the URL below into your internet browser:
${l://SurveyURL}

Follow the link to opt out of future emails:
${l://OptOutLink?d=Click here to unsubscribe}

Her finner du mer informasjon
Informasjon om deltakelse i forskningsprosjektet

Ved behov, skriv ut huskeliste til registreringsstøtte gjennom arbeidsdagen
Huskeliste fastlegers tidsbruk jan2018

VEDLEGG 8

Vedlegget inneholder spørreundersøkelsen Fastlegers tidsbruk.

Ettersom undersøkelsen foregikk på internett, er det ikke mulig å presentere denne helt på samme måte på papir. Det står derfor noen forklaringer underveis.

Forklaringene har dette formatet.

Undersøkelsen starter.

Fastlegers tidsbruk

Fastlegers tidsbruk

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin gjennomfører undersøkelsen på vegne av Helsedirektoratet.

Praktiske opplysninger
Det tar 2-8 minutter å fylle ut skjema for hver dag, avhengig av hvor mye forskjellig det har vært å gjøre.

Start med å fylle ut praksisprofilen din.

Du kan starte tidsregistreringen hvilken ukedag du ønsker, men det er viktig at du gjennomfører registrering for sju påfølgende dager. Vi anbefaler at du fyller ut skjemaet hver dag etter arbeidstidens slutt eller senest neste morgen hvis du har hatt kveldsarbeid eller vaktarbeid. Ved behov, bruk utskrift av huskeliste (se epostinvitasjon), døgnets regningskort og timebok til støtte for hukommelsen. Det er ikke meningen at du skal fylle ut dagsskjema mens du jobber.
Du kan gå ut av undersøkelsen ved å klikke på krysset oppe til høyre i vinduet. Gå inn igjen via lenken i e-posten. Du kommer inn der du gikk ut sist. Beveg deg frem og tilbake i undersøkelsen ved å bruke piltastene. Du kan justere feilregistreringer og foreta etterregistreringer – helt til du sender inn skjemaet den sjuende dagen.

Vi er ikke ute etter pinlig nøyaktighet, men gode anslag på hva du har brukt dagen til. Blankt felt betyr at du ikke har gjort den aktiviteten den dagen. Hvert døgn regnes fra klokken 08:00 til neste dag klokken 07:59.

Jobber du som fastlege i hele eller deler av tiden du deltar i undersøkelsen?

- ○ Ja, i egen fastlegehjemmel
- ○ Ja, jeg er vikar for fastlege
- ○ Nei

Dersom respondenten svarer nei på forrige spørsmål, blir undersøkelsen avsluttet med følgende tekst:

Takk for at du tok deg tid til å svare. Undersøkelsen er avsluttet for din del.

Dersom respondenten svarer ja på forrige spørsmål, blir undersøkelsen ikke avsluttet, men fortsetter som følger.

1. Er du?

- ○ Mann
- ○ Kvinne

---

2. Alder

- ○ under 30 år
- ○ 30-34 år
- ○ 35-39 år
- ○ 40-44 år
- ○ 45-49 år
- ○ 50-54 år
- ○ 55-59 år
- ○ 60-64 år
- ○ 65 år eller over

---

3. Er du spesialist i allmennmedisin?

- ○ Ja
- ○ Nei

---

4. Hvor mange år har du vært fastlege?

- ○ 0 år
- ○ 1 år
- ○ 2 år
- ○ 3 år
- ○ 4 år
- ○ 5 år
- ○ 6 år
- ○ 7 år
- ○ 8 år
- ○ 9 år
- ○ 10 år
- ○ 11 år
- ○ 12 år
- ○ 13 år
- ○ 14 år
- ○ 15 år
- ○ 16 år
- ○ 17 år
- ○ 18 år

5. Hvor mange år har du vært allmennlege?

- ○ 0-2 år
- ○ 3-5 år
- ○ 6-10 år
- ○ 11-15 år
- ○ 16-25 år
- ○ over 25 år

---

6. Hvor mange innbyggere har du på din fastlegeliste?

- ○ under 600
- ○ 601-900
- ○ 901-1200
- ○ 1201-1500
- ○ 1501-1800
- ○ over 1800

---

7. Hvor mange kurative fastlegedager har du på fastlegekontoret?

- ○ 0
- ○ 1 dag
- ○ 1,5 dager
- ○ 2 dager
- ○ 2,5 dager
- ○ 3 dager
- ○ 3,5 dager
- ○ 4 dager
- ○ 4,5 dager
- ○ 5 dager

---

8. Hvor mange innbyggere er det i kommunen hvor du har din fastlegepraksis?

- ○ under 3000
- ○ 3001-5000
- ○ 5001-10 000
- ○ 10 001-25 000
- ○ 25 001-50 000
- ○ 50 001-100 000
- ○ over 100 000

---

9. Hva er normal kjøretid fra ditt legekontor til nærmeste sykehus med akuttfunksjon?

- ○ under 30 min
- ○ 30 min - 1 time
- ○ 1-2 timer
- ○ over 2 timer

---

10. Hva er din praksisform?

- ○ Selvstendig næringsdrivende
- ○ Selvstendig næringsdrivende med avtale om at kommunen stiller med kontor, utstyr, hjelpepersonell mv.
- ○ Fastlønn
- ○ Fastlønn med alle typer bonusordninger

For hver av kategoriene i spørsmål 11 og 12 har respondenten følgende valg for tidsforbruk:

Blankt felt
3 t 45 min (10 %)
7 t 30 min (20 %)
11 t 15 min (30 %)
15 t (40 %)
18 t 45 min (50 %)
22 t 30 min (60 %)
26 t 15 min (70 %)
30 t (80 %)
33 t 45 min (90 %)
37 t 30 min (100 %)

Feltene er i utgangspunktet blanke.

11. Hvis du har kommunale oppgaver, hvor mange timer pr uke (stillingsprosent) er du ansatt for å utføre dette?

Svar kun for de oppgavene som er aktuelle for deg. Blanke felt blir stående som null tid.

Helsestasjon	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Skolehelsestjeneste	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Sykehjem/eldreomsorg	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Kommunal ØHD	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Fastlønnet legevaktlege på dagtid	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Annet pasientrettet (fengsel etc.)	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Adm. stilling (kommuneoverlege, legevaktsjef, smittevernlege, rådgiver)	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)

12. Hva er din avtalte tid pr uke (stillingsprosent) for andre arbeidsforhold (eller trygdeytelser)?

Svar kun for de oppgavene som er aktuelle for deg. Blanke felt blir stående som null tid.

Forskning/undervisning	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
NAV, Forsvaret, Praksiskonsulent	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Pensjonist, AAP, AFP, uførepensjon	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Bedriftshelsetjeneste	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)
Annet, beskriv i feltet:	▼ 3 t 45 min (10 %) ... 37 t 30 min (100 %)

Døgnregistrering i en uke

I den neste delen ber vi deg vennligst om å registrere hvor mye tid du bruker på ulike oppgaver per døgn i løpet av en uke (mandag–søndag). Ved behov, bruk utskrift av huskeliste (se e-postinvitasjonen), døgnets regningskort og timebok til støtte for hukommelsen.

Du kan gå frem og tilbake i skjemaet mellom dagene og starte registrering for den dagen du ønsker. Vennligst registrer for alle syv dagene i uken. Når du er ferdig å registrere for en dag, kan du lukke nettsiden. Neste dag kan du åpne lenken til spørreskjemaet og fortsette der du stoppet.

Svar kun for de oppgavene som er aktuelle for deg. Blanke felt blir stående som null tid brukt.

Mandag 08:00-Tirsdag 07:59

Vennligst registrer hvor mye tid du har brukt på ulike arbeidsoppgaver fra mandag 08:00 til tirsdag 07:59.
Svar kun for de oppgavene som er aktuelle for deg i spørsmål 1-8. Blanke felt blir stående som null tid brukt. Husk å registrere eventuelt fravær fra praksis under punkt 8. Svar på spørsmål 9 selv om du ikke har hatt pause.

Ved behov, bruk utskrift av huskeliste (se e-postinvitasjonen), døgnets regningskort og timebok til støtte for hukommelsen.

For hver av kategoriene i spørsmålene for mandag har respondenten følgende valg for tidsforbruk:

Blankt felt

15 min	*6 t 15 min*	*12 t 15 min*	*18 t 15 min*
30 min	*6 t 30 min*	*12 t 30 min*	*18 t 30 min*
45 min	*6 t 45 min*	*12 t 45 min*	*18 t 45 min*
1 time	*7 timer*	*13 timer*	*19 timer*
1 t 15 min	*7 t 15 min*	*13 t 15 min*	*19 t 15 min*
1 t 30 min	*7 t 30 min*	*13 t 30 min*	*19 t 30 min*
1 t 45 min	*7 t 45 min*	*13 t 45 min*	*19 t 45 min*
2 timer	*8 timer*	*14 timer*	*20 timer*
2 t 15 min	*8 t 15 min*	*14 t 15 min*	*20 t 15 min*
2 t 30 min	*8 t 30 min*	*14 t 30 min*	*20 t 30 min*
2 t 45 min	*8 t 45 min*	*14 t 45 min*	*20 t 45 min*
3 timer	*9 timer*	*15 timer*	*21 timer*
3 t 15 min	*9 t 15 min*	*15 t 15 min*	*21 t 15 min*
3 t 30 min	*9 t 30 min*	*15 t 30 min*	*21 t 30 min*
3 t 45 min	*9 t 45 min*	*15 t 45 min*	*21 t 45 min*
4 timer	*10 timer*	*16 timer*	*22 timer*

4 t 15 min	*10 t 15 min*	*16 t 15 min*	*22 t 15 min*
4 t 30 min	*10 t 30 min*	*16 t 30 min*	*22 t 30 min*
4 t 45 min	*10 t 45 min*	*16 t 45 min*	*22 t 45 min*
5 timer	*11 timer*	*17 timer*	*23 timer*
5 t 15 min	*11 t 15 min*	*17 t 15 min*	*23 t 15 min*
5 t 30 min	*11 t 30 min*	*17 t 30 min*	*23 t 30 min*
5 t 45 min	*11 t 45 min*	*17 t 45 min*	*23 t 45 min*
6 timer	*12 timer*	*18 timer*	*24 timer*

1. Fastlegepraksis

Pasientarbeid på kontoret med pasient/pårørende til stede	▼ 15 min ... 24 timer
Henvisninger, resepter, rekvisisjoner, epikriser, svar prøver og undersøkelser, journalarbeid (uten pasient til stede)	▼ 15 min ... 24 timer
Attester og erklæringer (uten pasient til stede)	▼ 15 min ... 24 timer
Dialogmøter, ansvarsgruppemøter inkl. evt. reisetid	▼ 15 min ... 24 timer
Sykebesøk inkl. reisetid	▼ 15 min ... 24 timer
Drift av praksis (IT, regnskap, møter, HMS, prosedyrer, innkjøp)	▼ 15 min ... 24 timer
Enkle kontakter, telefonkontakt og e-kommunikasjon med pasienter/pårørende	▼ 15 min ... 24 timer
Telefonkontakt og e-kommunikasjon med samarbeidspartnere (PLO-meldinger, spesialisthelsetjenesten, apotek, NAV etc.)	▼ 15 min ... 24 timer
E-konsultasjoner	▼ 15 min ... 24 timer

2. Kommunal stilling/arbeid (helsestasjon, skolehelsetjeneste, sykehjem, adm. stilling etc.)	▼ 15 min ... 24 timer
3. Andre arbeidsforhold (forskning/undervisning, NAV, Forsvaret, praksiskonsulent, BHT etc.)	▼ 15 min ... 24 timer

4. Legevakt

Tilstedevakt	▼ 15 min ... 24 timer
Hjemmevakt (inkl. aktivt pasientarbeid)	▼ 15 min ... 24 timer
Bakvakt (alle typer, inkl. turnuslegebakvakt)	▼ 15 min ... 24 timer

5. Diverse oppgaver

Tillitsvalgt, kommunale møter	▼ 15 min ... 24 timer
Veiledning, undervisning (LIS1, student, andre)	▼ 15 min ... 24 timer
Egenutdanning (lesing, nettkurs etc.)	▼ 15 min ... 24 timer
Kurs, konferanser, smågrupper, fagmøte etc.	▼ 15 min ... 24 timer

6. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1- 5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på pasienter og deres pårørende med <u>store og sammensatte behov?</u>

Sum tid på anslagene kan bli større enn den totale arbeidstiden, da pasienter/brukere kan høre hjemme i flere kategorier.

Kronisk syke	▼ 15 min ... 24 timer
Psykiske lidelser og rusavhengighet	▼ 15 min ... 24 timer
Skrøpelige eldre	▼ 15 min ... 24 timer
Utviklingshemning og funksjonsnedsettelser	▼ 15 min ... 24 timer

7. Totalt, hvor mye av tiden i punkt 1-5 (praksis, henvisninger, erklæringer etc.) har du anslagsvis brukt i dag på følgende grupper?

Barn og unge under 25 år	▼ 15 min ... 24 timer
Eldre over 80 år	▼ 15 min ... 24 timer

8. Midlertidig fravær denne arbeidsdagen (sykefravær, permisjon, andre årsaker)	▼ 15 min ... 24 timer

9. Hvor mye pausetid (spise- og hviletid uten arbeidsrelatert aktivitet) har du hatt i løpet av arbeidstiden dette døgnet? (beredskap, hjemmevakt og hvilende vakt regnes ikke som pause)	▼ 15 min ... 24 timer

Du er kommet forbi siden for mandag.

Du har nå tre valg:

- **Registrer en aktuell dag** ved å bla frem eller tilbake til dagen. Undersøkelsen er organisert fra mandag til søndag. Om du for eksempel starter på søndag, må du altså bla deg *tilbake* til mandag.
- **Ta en pause i registreringen** ved å lukke nettleservinduet. Svarene er automatisk lagret. Neste dag kan du åpne lenken til spørreskjemaet og bla deg frem eller tilbake til den aktuelle dagen.
- **Avslutt undersøkelsen** om du har registrert alle aktuelle dager, ved å bla til siste side og sende inn.

Nå følger resten av dagene frem til søndag. Etter hver av dagene kommer en side med følgende tekst.

Du er kommet forbi siden for *(tirs-, ons-, tors-, fre-, lør-, søn-)*dag.

Du har nå tre valg:

- **Registrer en aktuell dag** ved å bla *(frem eller)* tilbake til dagen. Undersøkelsen er organisert fra mandag til søndag. Om du for eksempel starter på søndag, må du altså bla deg *tilbake* til mandag.
- **Ta en pause i registreringen** ved å lukke nettleservinduet. Svarene er automatisk lagret. Neste dag kan du åpne lenken til spørreskjemaet og bla deg frem eller tilbake til den aktuelle dagen.
- **Avslutt undersøkelsen** om du har registrert alle aktuelle dager, ved å bla til siste side og sende inn.

Etter siden over som gjelder søndag, kommer siste side i undersøkelsen, som følger. Siden har en Send-knapp som avslutter undersøkelsen.

Du er nå i ferd med å avslutte undersøkelsen.

Dersom du ikke er ferdig med alle dagene, kan du gå tilbake i undersøkelsen og fullføre, eller lukke nettleservinduet fra hvilken som helst side uten å klikke Send.

Dersom du er ferdig å registrere alle dagene og vil sende inn ditt svar på undersøkelsen, klikk Send.

VEDLEGG 9

Beskrivelse av respondentene

Tabell 8-1 viser fordelingen i de ulike aldersgruppene sammenlignet med aldersfordelingen i fastlegestatistikken ved utgangen av år 2017. Ifølge fastlegestatistikken er kvinneandelen blant fastleger 42 %. Andelen kvinner blant respondentene i denne studien var 49 %.

Tabell 8-1. Fastleger i studien (n=1864) og i fastlegestatistikken 2017 (n=4740) etter aldersgrupper

	Alder					
	<30 år	**30-39 år**	**40-54 år**	**55-65 år**	**>65 år**	**Totalt**
Menn. Antall	12	293	332	242	73	952
Kvinner. Antall	37	297	374	188	16	912
Totalt. Antall	49	590	706	430	89	1864
Kvinner. Prosent innen aldersgruppen	75,5	50,3	53,0	43,7	18,0	48,9
Prosent av alle	2,6	31,7	37,9	23,1	4,8	100,0
Prosent av alle i fastlegestatistikken 2017	2,0	27,8	37,8	28,4	3,9	100,0

Vi har også sammenlignet andelen kvinner og menn som er spesialist i allmennmedisin, hvor mange som er vikar i fastlegepraksis og hvor mange som er fastlønnet i forhold til privat driftsform (tabell 8-2).

Tabell 8-2. Fastleger fordelt på kjønn og henholdsvis spesialist/ikke spesialist i allmennmedisin, vikar/egen hjemmel, og fastlønn/næringsdrivende

	Menn Antall	**Kvinner Antall**	**Kvinner Prosentandel**	**Alle Antall**	**Alle Prosentandel**	**Fastlegestatistikk 2017 Prosentandel**
Spesialist	675	592	46,7	1267	67,9	61,8
Ikke spesialist	282	317	52,9	599		
Total	**957**	**909**	**48,8**	**1866**		
Vikar	32	76	70,4	108	5,8	18,6
Egen hjemmel	923	830	47,3	1753		
Total	**955**	**906**	**48,8**	**1861**		
Fastlønn	28	45	61,6	73	3,9	13,4
Næringsdrivende	922	857	48,2	1779		
Total	**950**	**902**	**48,7**	**1852**		

Kommentarer

Undersøkelsen omfatter 41 % av norske fastleger i januar 2018 og er et representativt utvalg av fastlegene når en sammenligner med tilgjengelige tall fra fastlegestatistikken. Vi mener at representativiteten er god nok til å analysere fastlegers tidsbruk i januar 2018. Utvalget

avviker fra fastlegestatistikken på aldersgruppene 30-39 år og 55-65 år, vårt utvalg har noe færre svar fra aldersgruppen 55-65 og noe mer fra de yngre aldersgruppene enn det som er landsgjennomsnittet. Kvinneandelen og andelen med spesialitet i allmennmedisin er i vårt utvalg noe større, mens andelen vikarer og fastleger med fastlønn er mindre enn i fastlegestatistikken. Disse forskjellene er likevel små for de fleste variablene og representerer etter vårt syn ikke noen skjevhet i studiepopulasjonen.

Fordeling etter listestørrelse viser også en fordeling som samsvarer med fastlegestatistikken med en gjennomsnittslengde på listen like under 1200. Da vi bruker grupper i vårt materiale er det ikke mulig å spesifisere gjennomsnittlig listelengde mer eksakt. Fordelingen etter kjønn viser at kvinner i snitt har noe lavere listelengde enn menn og færre som jobber fem dager kurativt enn menn, dette er også i tråd med fastlegestatistikken 2017.

Listestørrelse

Fastlegers listelengde varierer mye og ulike faktorer påvirker antallet. Gjennomsnittlig antall innbyggere på fastlegelistene går langsomt nedover, etter en topp i 2005 på ca 1200. Ved utgangen av 2017 var gjennomsnittet nede i 1108. I studien har vi ikke eksakt tall på listestørrelse, men deltakerne skulle oppgi listestørrelse innenfor definerte grupper. Fordelingen viser median på 900-1200. Figur 8-1 viser at hovedtyngden har lister på 900-1500 innbyggere og gjennomsnittet er noe under 1200. Fordelingen etter kjønn viser at kvinner i gjennomsnitt har noe lavere listelengde enn menn i fastlegestatistikken, det vil si 1036 mot 1159. Våre tall viser også det samme, 40 % av kvinnene har liste mellom 900 og 1200, 35 % har over 1200 og 25 % har under 900. For menn er andelen under 900 15 %, 32 % har 900-1200 og 53 % har over 1200 innbyggere på listen.

Figur 8-1. Prosentandel av fastlegene etter listestørrelse (n= 1879)

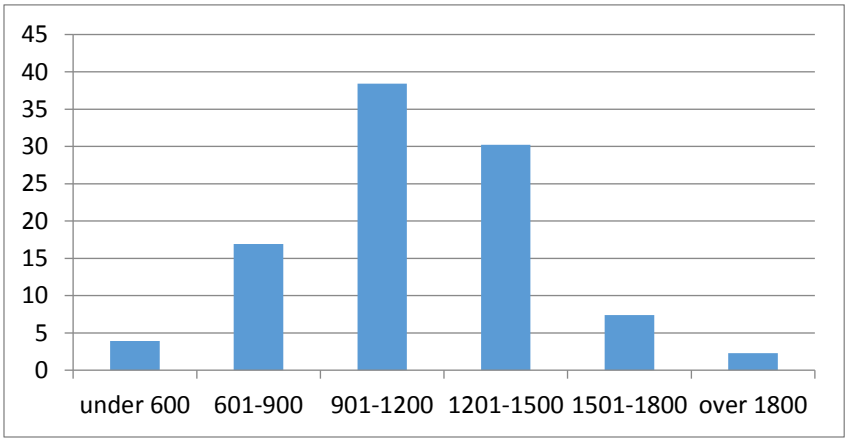

Tabell 8-3. Fordeling av kurative dager etter listestørrelse

	Kurative dager					
Listestørrelse	1 dag	2 dager	3 dager	4 dager	5 dager	SUM
under 600	2	7	38	17	9	73
	2,70 %	9,60 %	52,10 %	23,30 %	12,30 %	100,00 %
601-900	1	7	111	161	33	313
	0,30 %	2,20 %	35,50 %	51,40 %	10,50 %	100,00 %
901-1200	3	5	75	422	211	718
	0,40 %	0,70 %	10,40 %	58,80 %	29,40 %	100,00 %
1201-1500	3	5	12	294	246	561
	0,50 %	0,90 %	2,10 %	52,40 %	43,90 %	100,00 %
1501-1800	1	1	4	47	86	139
	0,70 %	0,70 %	2,90 %	33,80 %	61,90 %	100,00 %
over 1800			2	10	31	43
			4,70 %	23,30 %	72,10 %	100,00 %
Total	10	25	242	951	616	1847
	0,50 %	**1,40 %**	**13,10 %**	**51,50 %**	**33,40 %**	**100,00 %**

Tabellen og figuren under viser fordelingen av listestørrelse på antall kurative dager. For små lister ligger hovedtyngden av antall dager på 3-4 mens større lister har 4-5 kurative dager. Små lister vil være en kombinasjon av nystartede i null-hjemler og valgte små lister på grunn av deltidsarbeid eller små kommuner der pasientgrunnlaget er mindre og kommunale andre arbeidsoppgaver er større.

Figur 8-2 Fordeling av kurative dager etter listestørrelse (n=1879)

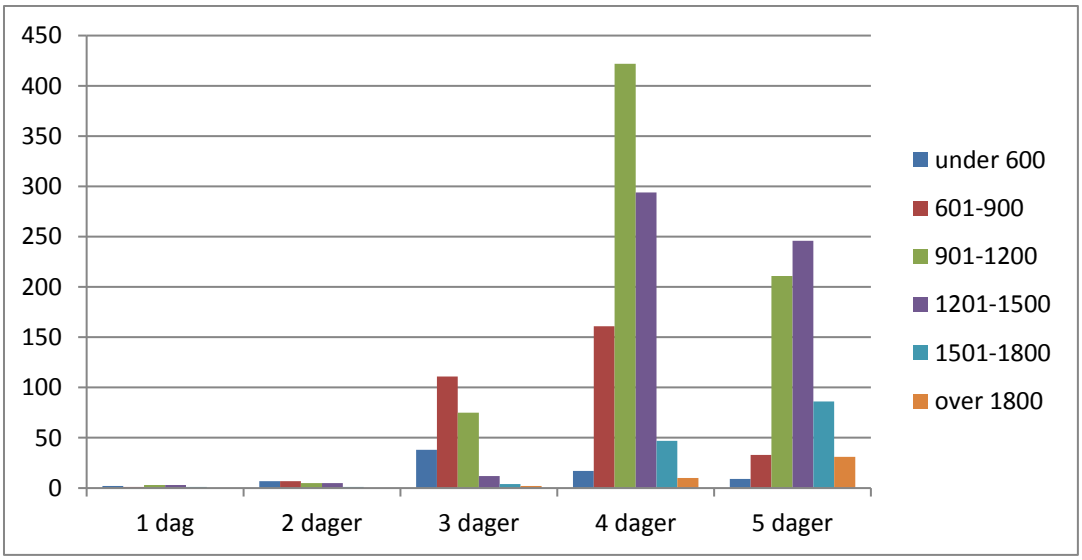

Vi har sett på listestørrelse også i forhold til størrelse på kommunen målt i innbyggertall. Denne oversikten viser en tydelig trend til at i større kommuner (>25 000 innbyggere) er det forholdsvis flere leger med lister over gjennomsnittslengden (>1200).

Figur 8-3. Fordeling av listestørrelse i ulike kommunestørrelser etter innbyggertall (n=1879)

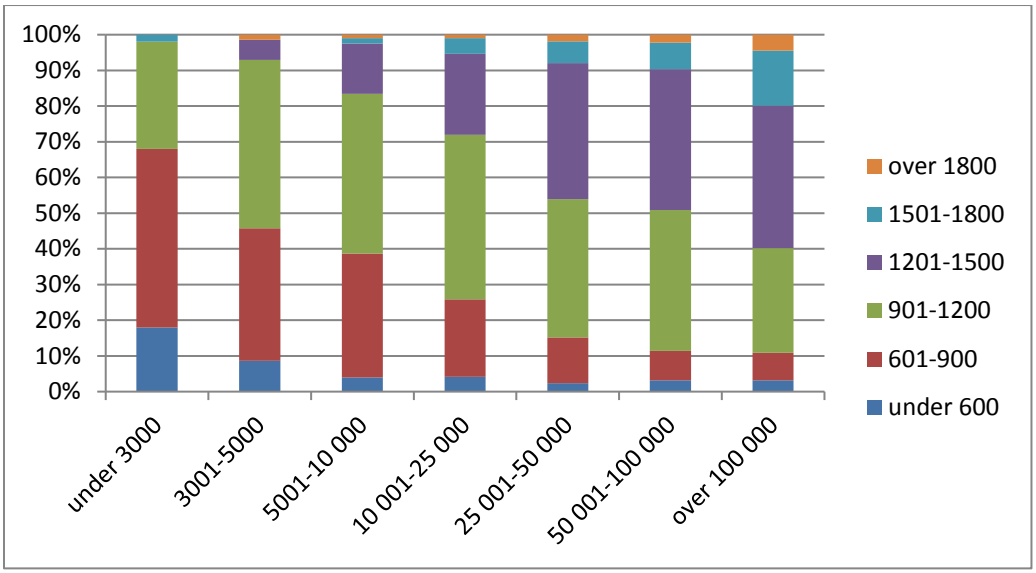

Listestørrelsen fordelt på kjønn. Kvinner har noe overvekt av lister under 1200 innbyggere og flere som jobber 3 dager i forhold til 5 dager kurativt.

Figur 8-4. Kjønnsfordeling for ulike listestørrelser (n=1879)

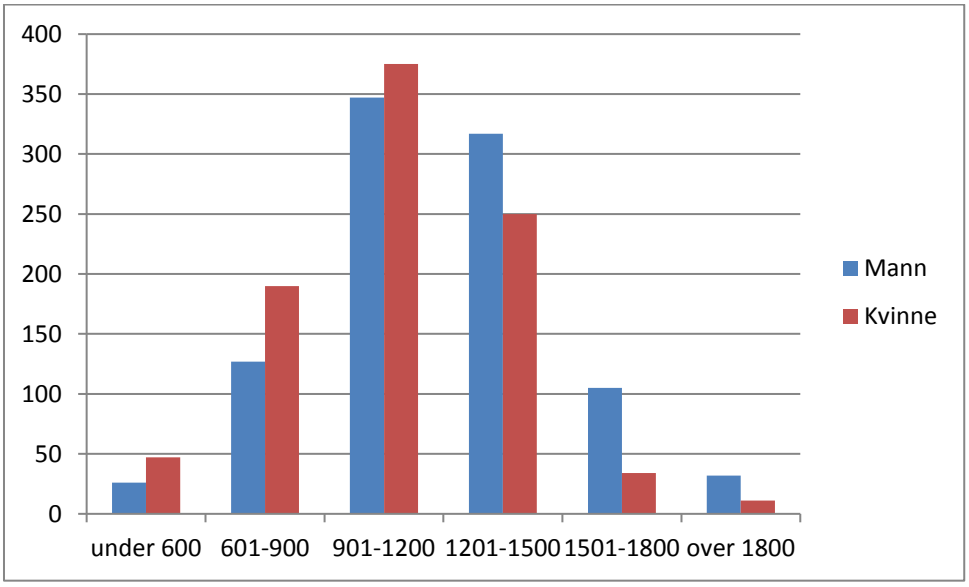
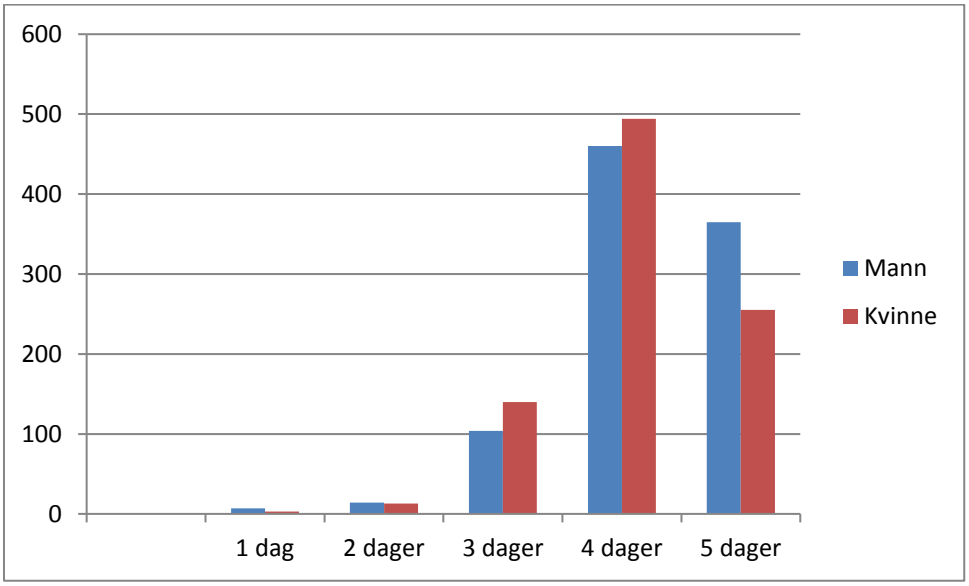
Figur 8-5. Kjønnsfordeling på antall kurative dager (n=1879)